

Årsregnskap og konsolidert regnskap for 2023

Innhold

Innledning – Om regnskapsavleggelsen	4
1 Bevilgningsoversikter drift	7
2 Bevilgningsoversikter investering	9
3 Økonomisk oversikt etter art - drift	11
4 Balanseregnskapet	13
5 Bevilgningsoversikt drift, til fordeling	15
6 Bevilgningsoversikt investering, til fordeling	16
7 Oversikt over samlet budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner	17
8 Noter til regnskapet	18
Note 0.1 - Regnskapsprinsipper	18
Note 0.2 - Vesentlige poster i regnskapet	20
Note 1 - Endring i arbeidskapital	22
Note 2 - Kapitalkonto	23
Note 3 - Endringer i regnskapsprinsipper, regnskapsestimater og korrigering av tidligere feil	24
Note 4 - Varige driftsmidler	24
Note 5 - Aksjer og andeler	26
Note 6 - Utlån	28
Note 7 - Markedsbaserte finansielle omløpsmidler	28
Note 8 - Renter - sikring	29
Note 9 - Langsiktig gjeld	29
Note 10 - Avdrag på lån	30
Note 11 - Pensjoner	31
Note 12 - Garantiansvar	34
Note 13 - Avsetninger og bruk av avsetninger	40
Note 14 - Selvkost	41
Note 15 - Salg av finansielle anleggsmidler	43
Note 16 - Ytelse til ledende personer	44
Note 17 - Godtgjørelse til revisor	44
Note 18 - Vesentlige overføringer mottatt til finansiering av investeringer	44
Note 19 - Usikre forpliktelser og hendelser etter balansedagen	45
Note 20 - Spesifikasjon av uvanlige og vesentlige poster	46
Note 21 - Trondheim kommunes kraftfond (TKK)	46
Note 22 - Andre vesentlige forpliktelser	49
Note 23 - Interkommunalt samarbeid der Trondheim er vertskommune	49
Note 24 - Interkommunale selskaper	52
1 Økonomisk oversikt etter art, drift	54
2 Bevilgningsoversikt investering	56
3 Balanseregnskapet	58

4	Noter til regnskapet	61
	Note 0.1 Formål	61
	Note 0.2 Regnskapsprinsipper for konsolidert regnskap	61
	Note 0.3 Enheter som er med i konsolidert regnskap	61
	Note 1 - Endring i arbeidskapital	62
	Note 2 - Varige driftsmidler	62
	Note 3 - Aksjer og andeler	64
	Note 4 - Pensjoner	66
	Note 5 - Avsetninger og bruk av avsetninger	68

Innledning – Om regnskapsavleggelsen

Årsoppgjørsk dokumentene

Årsoppgjørsk dokumentene for Trondheim kommune består av 3 deler:

Årsregnskapet (dette dokumentet)

Dokumentet inneholder drifts-, investerings- og balanseregnskap og noter i henhold til god kommunal regnskapsskikk. I henhold til kommuneloven skal det avlegges et konsolidert regnskap, som viser den samlede økonomiske virksomheten og ressursbruken i kommunen og de to kommunale foretakene Stavne Arbeid Trondheim KF og Stavne Inkludering Trondheim KF.

Trondheim kommune legger også inn revisjonsberetningen som en del av dokumentet når denne er mottatt fra revisor.

Årsberetningen

Dokumentet inneholder kommunedirektøren sin redegjørelse for kommunens økonomiske utvikling og status, spesielt om de forhold som påvirker kommunens regnskapsresultat og finansielle stilling. Dokumentet inneholder også en rapportering på måloppnåelse og status for viktige tiltak i tjenestoområdene.

Årsberetning for finansområdet iht. kommunens finansreglement

Dokumentet omhandler en rapportering om utviklingen gjennom året og status ved utgangen av året vedrørende kommunens finansielle aktiva og passiva.

Der det er nødvendig er det gitt henvisninger mellom de enkelte dokumentene for utfyllende opplysninger. Disse dokumentene, sammen med årsoppgjørssaken som legges fram for bystyret, er de offisielle årsoppgjørsk dokumentene for Trondheim kommune.

Om behandlingen av årsregnskapet og årsberetningen

Trondheim kommune avlegger årsregnskap etter kommuneloven § 14-6 og bestemmelser i forskrift om forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner. Det følger av samme bestemmelse at årsregnskapet skal være avlagt innen 22. februar i året etter regnskapsåret.

Regnskapet for 2023 avlegges 22.02.2024.

Terskelen for å gjøre endringer i regnskapet etter at det er avlagt er høy. Unntaket er interne omposterings for å få frem korrekte data til KOSTRA som ikke påvirker tallene i det fremlagte offisielle regnskapet for Trondheim kommune.

Årsrapporten skal avgis innen 31.03.2024.

Revisjonsberetningen fra Trondheim kommunerevisjon skal foreligge innen 15.04.2024.

Årsregnskapet og årsberetningen skal vedtas av kommunestyret senest 6 måneder etter regnskapsårets slutt, dvs. innen 30.06.2024. Før behandling i kommunestyret skal årsregnskapet behandles i kontrollkomiteen.

Rapportering av regnskap til KOSTRA

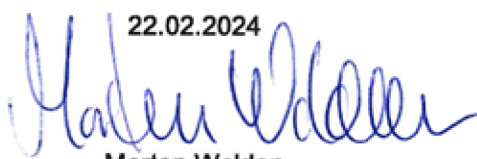
Bevilgningsregnskapet (drifts- og investeringsregnskapet), balanseregnskapet og konsolidert regnskap skal rapporteres elektronisk til Statistisk sentralbyrå innen 22.02.2024. Innsending blir foretatt 22.02.2024. I forhold til KOSTRA, kan rapporterte data korrigeres fram til 15.04.2024 som er siste frist for innsending.

Rapportering av regnskap til Oslo Børs

Fordi Trondheim kommune har obligasjonslån har kommunen også rapporteringsplikt til Oslo Børs. Kommunen vil foreta finansiell rapportering til Oslo Børs innen fristen 30.06.2024.

Merknader til regnskapsavleggelsen for 2023

Når det gjelder materielle forhold og hendelser for øvrig av betydning for regnskapet 2023, vises det til note 0.2 - Vesentlige transaksjoner.

Trondheim
22.02.2024

Morten Wolden

Kommunedirektør

Del 1 – Regnskap 2023

Trondheim kommune

1 Bevilgningsoversikter drift

Tall i millioner kroner	Note	Regnskap 2023	Regulert budsjett 2023	Opprinnelig budsjett 2023	Regnskap 2022
Generelle driftsinntekter					
Rammetilskudd		-4 893	-4 928	-4 936	-4 317
Inntekts- og formuesskatt		-8 151	-8 074	-7 619	-8 418
Eiendomsskatt		-908	-910	-899	-810
Andre generelle driftsinntekter		-714	-675	-543	-552
Sum generelle driftsinntekter		-14 665	-14 587	-13 996	-14 098
Netto driftsutgifter					
Sum bevilgninger drift, netto		13 469	13 354	12 947	12 463
Avskrivninger	4	1 030	1 030	0	943
Sum netto driftsutgifter		14 499	14 384	12 947	13 406
Brutto driftsresultat		-166	-203	-1 049	-692
Finansinntekter/Finansutgifter					
Renteinntekter		-500	-562	-522	-323
Utbytter		-42	-20	-19	-42
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler		-272	0	0	148
Renteutgifter		770	741	741	460
Avdrag på lån	10	944	942	792	1 065
Netto finansutgifter		900	1 101	992	1 308
Motpost avskrivninger	4	-1 030	-1 030	0	-943
Netto driftsresultat		-297	-133	-58	-327

Disponering eller dekning av netto driftsresultat

Overføring til investering		223	223	256	197
Avsetninger til bundne driftsfond	13	215	34	12	219
Bruk av bundne driftsfond	13	-269	-169	-143	-298
Avsetninger til disposisjonsfond	13	659	577	411	898
Bruk av disposisjonsfond	13	-531	-531	-478	-689
Dekning av tidligere års merforbruk		0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat		297	133	58	327

Fremført til inndekning i senere år (merforbruk).**0 0 0 0**

2 Bevilgningsoversikter investering

Tall i millioner kroner	Note	Regnskap 2023	Regulert budsjett 2023	Opprinnelig Budsjett 2023	Regnskap 2022
Investeringsutgifter					
Investeringer i varige driftsmidler		3 329	4 004	3 904	2 506
Tilskudd til andres investeringer		76	72	72	29
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	5	75	75	61	59
Utlån av egne midler		0	0	0	20
Avdrag på lån		0	0	0	0
Sum investeringsutgifter		3 480	4 151	4 037	2 613
Investeringsinntekter					
Kompensasjon for merverdiavgift		-484	-488	-473	-335
Tilskudd fra andre	18	-676	-678	-707	-320
Salg av varige driftsmidler		-141	-200	-200	-192
Salg av finansielle anleggsmidler		0	0	0	-2
Utdeling fra selskaper		0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler		-68	-68	0	0
Bruk av lån		-1 846	-2 455	-2 401	-1 571
Sum investeringsinntekter		-3 215	-3 889	-3 781	-2 419
Videreutlån					
Videreutlån		718	773	600	615
Bruk av lån til videreutlån		-525	-525	-500	-576
Avdrag på lån til videreutlån		325	317	93	92
Mottatte avdrag på videreutlån		-440	-433	-193	-204
Netto utgifter videreutlån		78	132	0	-73

Overføring fra drift og netto avsetninger

Overføring fra drift		-223	-223	-256	-197
Avsetninger til bundne investeringsfond	13	133	126	100	136
Bruk av bundne investeringsfond	13	-252	-297	-100	-60
Avsetninger til ubundet investeringsfond	13	0	0	0	0
Bruk av ubundet investeringsfond	13	0	0	0	0
Dekning av tidligere års udekket beløp		0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger		-343	-394	-256	-121

Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)	0	0	0	0
--	----------	----------	----------	----------

Overføring til fordeling (§5-5, andre ledd)

Inntekter til fordeling		0	0	0	0
Utgifter til fordeling		3 480	4 151	4 037	2 613
Sum til fordeling (netto)		3 480	4 151	4 037	2 613

3 Økonomisk oversikt etter art - drift

Tall i millioner kroner	Note	Regnskap 2023	Regulert budsjett 2023	Opprinnelig budsjett 2023	Regnskap 2022
Driftsinntekter					
Rammetilskudd		-4 893	-4 928	-4 936	-4 317
Inntekts- og formuesskatt		-8 151	-8 074	-7 619	-8 418
Eiendomsskatt		-908	-910	-899	-810
Andre skatteinntekter		-1	0	0	0
Andre overføringer og tilskudd fra staten		-713	-675	-543	-552
Overføringer og tilskudd fra andre		-2 218	-1 740	-1 694	-2 010
Brukerbetalinger		-683	-679	-677	-695
Salgs- og leieinntekter		-1 906	-1 824	-1 812	-1 742
Sum driftsinntekter		-19 472	-18 830	-18 179	-18 546
Driftsutgifter					
Lønnsutgifter		8 874	8 856	8 687	8 270
Sosiale utgifter	11	2 291	2 108	2 142	2 194
Kjøp av varer og tjenester		5 672	5 308	5 157	5 062
Overføringer og tilskudd til andre		1 439	1 325	1 144	1 385
Avskrivninger	4	1 030	1 030	0	943
Sum driftsutgifter		19 307	18 637	17 129	17 854
Brutto driftsresultat		-166	-194	-1 049	-692
Finansinntekter og finansutgifter					
Renteinntekter		-500	-562	-522	-323
Utbytter		-42	-20	-19	-42
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler		-272	0	0	148
Renteutgifter		770	741	741	460
Avdrag på lån		944	942	792	1 065
Netto finansutgifter		900	1 101	992	1 308
Motpost avskrivninger	4	-1 030	-1 030	0	-943
Netto driftsresultat		-297	-133	-58	-327

Disponering eller dekning av netto driftsresultat:

Overføring til investering		223	223	256	197
Avsetninger til bundne driftsfond	13	215	34	12	219
Bruk av bundne driftsfond	13	-269	-169	-143	-298
Avsetninger til disposisjonsfond	13	659	577	411	898
Bruk av disposisjonsfond	13	-531	-531	-478	-689
Dekning av tidligere års merforbruk		0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat		297	133	58	327

Fremført til inndeckning i senere år (merforbruk)

0	0	0	0
---	---	---	---

4 Balanseregnskapet

Tall i millioner kroner

EIENDELER	Note	Regnskap 2023	Regnskap 2022
Anleggsmidler			
Varige driftsmidler			
Faste eiendommer og anlegg	4	32 928	29 806
Utstyr, maskiner og transportmidler	4	1 934	2 518
Finansielle anleggsmidler			
Aksjer og andeler (eiendeler)	5, 21	2 269	2 196
Obligasjoner (eiendeler)		0	0
Utlån	6	3 457	3 247
Immaterielle eiendeler		0	0
Pensjonsmidler	11	19 462	18 526
Sum anleggsmidler		60 050	56 294

Omløpsmidler			
Bankinnskudd og kontanter		1 965	2 750
Finansielle omløpsmidler			
Aksjer og andeler (omløpsmidler)	7, 21	1 744	1 458
Obligasjoner (omløpsmidler)		5 263	5 158
Sertifikater		0	0
Derivater (omløpsmidler)		0	0
Kortsiktige fordringer			
Kundefordringer		663	660
Andre kortsiktige fordringer		806	699
Premieavvik (kortsiktige fordringer)	11	2 329	1 466
Sum omløpsmidler		12 769	12 190

Sum eiendeler		72 819	68 484
----------------------	--	---------------	---------------

EGENKAPITAL OG GJELD			
Egenkapital	Note	Regnskap 2023	Regnskap 2022
Egenkapital drift			
Disposisjonsfond	13	-2 982	-2 854
Bundne driftsfond	13	-416	-470
Merforbruk i driftsregnskapet		0	0
Egenkapital investering			
Ubundet investeringsfond	13	-6 023	-6 023
Bundne investeringsfond	13	-179	-298
Udekket beløp i investeringsregnskapet		0	0
Annen egenkapital			
Kapitalkonto	2	-18 182	-17 736
Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen drift		0	0
Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen investering	3	211	211
Sum egenkapital		-27 570	-27 170
Langsiktig gjeld			
Lån			
Gjeld til kredittinstitusjoner	9	-14 421	-13 291
Obligasjonslån	9	-6 300	-5 500
Sertifikatlån	9	-1 545	-2 293
Pensjonsforpliktelse	11	-20 060	-17 851
Sum langsiktig gjeld		-42 326	-38 935
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		-1 402	-672
Likviditetslån		0	0
Derivater (kortsiktig gjeld)		0	0
Annen kortsiktig gjeld		-1 522	-1 707
Premieavvik (kortsiktige gjeld)		0	0
Sum kortsiktig gjeld		-2 924	-2 379
Sum egenkapital og gjeld		-72 819	-68 484

MEMORIAKONTI

Ubrukte lånemidler	507	428
Andre memoriakonti	28 199	28 199
Motkonto for memoriakontiene	-28 706	-28 626

5 Bevilgningsoversikt drift, til fordeling

	Regnskap 2023	Regulert budsjett 2023	Opprinnelig budsjett 2023
Skoler	2 495	2 463	2 287
Barnehager	1 982	1 993	1 885
Barne-og familietjenester	1 171	1 119	989
Bo- og aktivitetstilbud	975	966	912
Helse og omsorgstjenester	3 377	3 246	3 099
Psykisk helse og rus	326	344	329
Kvalifisering og velferd	853	844	635
Flyktninger og innvandrere	6	6	200
Kunst og kultur	270	272	257
Kirke og gravlunder	129	129	128
Idrett og friluftsliv	229	228	221
Næring	26	27	22
Klima- og miljøtenester	61	64	61
Plan og bygning	77	83	75
Tekniske tjenester	1 080	1 026	688
Eiendomstjenester	1 102	1 058	508
Folkevalgte og bystyresekretariatet	96	97	79
Utvikling og støttetjenester	516	513	442
Kommunedirektøren	311	312	165
Samferdsel	-90	-76	-88
Tilleggsbevilgninger	0	9	311
Diverse sentrale bevilgninger	126	215	293
<i>Motpost avskrivninger</i>	-1 030	-1 040	0
<i>Korreksjoner</i>	-618	-556	-550
Sum	13 469	13 344	12 947

6 Bevilgningsoversikt investering, til fordeling

Investeringer i varige driftsmidler og tilskudd til andres investeringer	Regnskap 2023	Regulert budsjett 2023	Opprinnelig budsjett 2023
Barne- og familietjenester	5,9	12,7	8,2
Barnehage	109,0	127,5	137,3
Skole	404,1	423,6	409,3
Klimainvesteringer	15,0	73,6	122,0
Idrett og friluftsliv	466,7	421,6	371,5
Kunst og kultur	26,0	49,4	76,8
Kirker og gravlunder	71,8	74,1	82,7
IT	174,7	211,4	168,0
Bolig	254,0	254,6	335,9
Helse og velferd	800,5	904,1	715,1
Trondheim parkering	3,5	5,7	1,5
Miljøpakken	296,8	310,1	304,0
Maskiner og utstyr	36,0	60,9	13,7
Adm- og driftsbygg	13,6	18,1	16,5
Byrom parker og grøntanlegg	26,1	39,5	26,1
Renovasjon	5,2	9,5	6,0
Avløp	306,2	424,7	375,5
Vann	143,5	268,7	267,5
Veg	42,9	53,2	39,5
Eiendomsinvesteringer	70,3	76,8	99,2
Ubebygde bolig- og næringsareal	44,8	57,7	196,5
Formålstomt	17,7	197,5	202,8
Investeringer uten tilknytning til investeringsområde	70,5	0,5	
Sum investeringer i varige driftsmidler og tilskudd til andres investeringer	3 404,8	4 075,1	3 975,6

Investeringer i aksjer og andeler	Regnskap 2023	Regulert budsjett 2023	Opprinnelig budsjett 2023
Aksjeutvidelse TRV	10,6	10,6	0,0
Egenkapitalinnskudd TKP	59,3	59,3	57,0
Egenkapitalinnskudd KLP	4,3	4,3	4,3
Solvenskapitalinnskudd SKFAB	0,8	0,8	0,0
Sum investeringer i aksjer og andeler	75,1	75,1	61,3

7 Oversikt over samlet budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner

Denne oppstillingen viser hva budsjettavviket (bunnlinjen) ville ha vært dersom overføring fra drift til investering, avsetninger til og bruk av fond og bruk av lån gjennomføres slik det var budsjettet.

Videre fremgår de disposisjoner som gjøres i årsavslutningen for å dekke inn årets budsjettavvik. I driftsregnskapet er avsetninger til disposisjonsfondet på 138 millioner kroner tilbakeført for å dekke inn merforbruket, mens i investeringsregnskapet er bruk av lån redusert med 610 millioner kroner for å dekke inn mindreforbruket (udekket beløp).

Driftsregnskapet

Netto driftsresultat	-297
Avsetninger til bundne driftsfond	215
Bruk av bundne driftsfond	-269
Overføring til investering i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	223
Avsetning til disposisjonsfond i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	798
Bruk av disposisjonsfond i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	-531
Årets budsjettavvik (mer- eller mindreforbruk før strykninger)	138
Strykning av avsetninger til disposisjonsfond	138
Mer- eller mindreforbruk etter strykninger	0

Investeringsregnskapet

Sum utgifter og inntekter eksklusiv bruk av lån	2713
Avsetninger til bundne investeringsfond	133
Bruk av bundet investeringsfond	-252
Budsjettet bruk av lån	-2980
Overføring fra drift i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	-223
Årets budsjettavvik (udekket eller udisponert beløp før strykninger)	-610
Strykning av bruk av lån	610
Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp).	0

8 Noter til regnskapet

Alle tall er oppgitt i millioner kroner hvis ikke annet er oppgitt

Note 0.1 - Regnskapsprinsipper

Regnskapet er utarbeidet i henhold til bestemmelsene i kommuneloven (KL), forskrifter og god kommunal regnskapsskikk (GKRS).

Prinsippene for kommuneregnskapet

All tilgang på og bruk av midler i løpet av året skal fremgå av driftsregnskapet eller investeringsregnskapet.

All tilgang på og bruk av midler er regnskapsført brutto. Dette gjelder også interne finansieringstransaksjoner.

Alle kjente utgifter og inntekter i året er tatt med i årsregnskapet, enten de er betalt eller ikke når årsregnskapet avsluttes. Hvis størrelsen på et beløp ikke kan fastsettes eksakt ved tidspunktet for regnskapsavleggelsen, registreres beste estimat i årsregnskapet.

For lån er kun den delen av lånet som faktisk er brukt i løpet av året ført i investeringsregnskapet. Den delen av lånet som ikke er brukt, er registrert som memoriapost.

Klassifisering av anleggsmidler og omløpsmidler

I balanseregnskapet er anleggsmidler eiendeler som er vesentlige og bestemt til varig eie eller bruk for kommunen (Forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap m.v. § 3-1). Andre eiendeler er klassifisert som omløpsmidler.

Fordringer knyttet til egen vare- og tjenesteproduksjon er omløpsmidler. Andre fordringer er omløpsmidler dersom disse forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet. Ellers er de klassifisert som anleggsmidler. Finansielt motiverte plasseringer i finansielle instrumenter vil alltid være omløpsmidler, uavhengig av hvilken tidshorisont kommunen har for plasseringen. Plasseringer i finansielle instrumenter som er foretatt ut fra næringspolitiske eller samfunnsmessige hensyn klassifiseres som anleggsmidler.

KRS 4 ligger til grunn for avgrensning mellom driftsregnskapet og investeringsregnskapet. Standarden har særlig betydning for skillet mellom vedlikehold og påkostning av anleggsmidler. Utgifter som påløper for å opprettholde anleggsmiddelets kvalitetsnivå utgiftsføres i driftsregnskapet. Utgifter som representerer en standardheving av anleggsmidlet utover standarden ved opprinnelig anskaffelse, utgiftsføres i investeringsregnskapet og aktiveres på anleggsmidlet i balansen.

Klassifisering av gjeld

Langsiktig gjeld er knyttet til formålene i KL §§ 14-15 til 14-17, med unntak av likviditetstrekkrettighet og likviditetslån nevnt i KL § 14-15, tredje ledd. All annen gjeld er kortsiktig gjeld. Neste års avdrag på utlån inngår i anleggsmidler og neste års avdrag på lån inngår i langsiktig gjeld.

Vurderingsregler

Omløpsmidler

Omløpsmidler vurderes generelt til prinsipp om laveste verdi, som er den laveste verdien av anskaffelseskost og virkelig verdi.

Den finansielle omløpsporteføljen verdivurderes etter tre ulike prinsipper, jf. Forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner § 3-3 og KRS 1:

- Ordinære omløpsmidler (obligasjoner og sertifikater) - er vurdert etter prinsipp om laveste verdi. Dette er hovedregelen
- Markedsbaserte finansielle omløpsmidler (aksjefond) - er vurdert til virkelig verdi, og er å anse som et unntak fra hovedregelen
- Omløpsobligasjoner med kontantstrømsikring - er vurdert til pålydende verdi, hvor under-/overkurs periodiseres over papirets løpetid.

Anleggsmidler

Anleggsmidler skal vurderes til anskaffelseskost.

Anleggsmidler (driftsmidler) med begrenset økonomisk levetid avskrives med like store årlige beløp over levetiden til anleggsmidlet. Avskrivningene starter året etter at anleggsmidlet er anskaffet / tatt i bruk i virksomheten. Avskrivningsperiodene er i tråd med § 3-4 i forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning.

Aksjer og andeler av strategisk eller annen ikke-finansiell karakter klassifiseres som anleggsmidler, jf. punkt 3.3 i KRS 1, og vurderes derfor til anskaffelseskost.

Anleggsmidler med verdifall som ikke forventes å være forbigående er nedskrevet til virkelig verdi i balansen.

Vurderingene for eiendeler gjelder tilsvarende for kortsiktig og langsiktig gjeld. Opptakskost utgjør gjeldspostens pålydende i norske kroner på det tidspunktet som gjelden oppstår. Låneomkostninger (gebyrer, provisjoner mv.), samt over- og underkurs er finansutgifter og -inntekter. Over- og underkurs periodiseres over lånets løpetid som kortsiktig fordring/gjeld.

Utestående fordringer er vurdert til pålydende verdi med fradrag for forventet tap.

Bruk av sikringsinstrumenter

Trondheim kommune kan benytte sikringsinstrumenter i Trondheim kommunes kraftfond (TKK) og i gjeldsporteføljen. TKK hadde i 2023 ingen rentesikringsinstrumenter utover beholdningen av obligasjoner med kontantstrømsikring, dvs. omløpsobligasjoner med fast rente som holdes til forfall. I gjeldsporteføljen kan det benyttes innlån med fast rente eller rentebytteavtaler for å sikre renten på deler av låneporteføljen. Per utgangen av 2023 er det ingen rentebytteavtaler knyttet til gjelden, kun fastrenteavtaler.

Selvkostberegninger

Innenfor de områdene der selvkost er satt som den rettslige rammen for hva kommunen kan kreve av brukerbetaling, beregner kommunen selvkost etter forskrift om beregning av samlet selvkost fastsatt av Kommunal- og regionaldepartementet 11. desember 2019 med hjemmel i kommuneloven §15-1.

For de tjenestene der kommunen selv har valgt å kreve brukerbetalinger etter selvkostprinsippet følges samme retningslinjer, se note 14.

Merverdiavgift og merverdiavgiftskompensasjon

Kommunen følger reglene i Lov om merverdiavgift (merverdiavgiftsloven) for de tjenesteområdene som er omfattet av loven. For kommunens øvrige virksomhet krever kommunen merverdiavgiftskompensasjon i henhold til Lov om kompensasjon for merverdiavgift. Mottatt merverdiavgiftskompensasjon for betalt merverdiavgift er finansiert av kommunen gjennom redusert statstilskudd i inntektssystemet.

Kommunal virksomhet utenfor kommuneregnskapet

Kommunen har virksomheter og er en del av virksomheter som avlegger særregnskap, herunder kommunale foretak (KF), interkommunale samarbeid og interkommunale selskaper (IKS). For nærmere opplysninger, se note 23 om interkommunalt samarbeid og note 24 om interkommunale selskaper.

Note 0.2 - Vesentlige poster i regnskapet

I note 0.2 gjennomgås poster og forhold som er av en slik karakter at de bør tas hensyn til ved vurdering av bevilgningsregnskap og balanse.

Driftsregnskapet

Pensjon

Pensjon bokføres i kommunens regnskap i to ledd: den faktisk betalte pensjonsutgiften (rad 1 i tabellen under) samt en beregnet korreksjon kalt premieavvik (rad 2). Premieavviket kommer enten som en inntekt eller en kostnad og avskrives deretter i regnskapet over maksimalt sju år (rad 3). Til sammen utgjør dette den pensjonskostnaden vi bokfører i regnskapet (alle tall vedrørende premieavvik er inklusive arbeidsgiveravgift):

	2023	2022
Betalt pensjonsutgift	1892	1178
Årets premieavvik (inntekt)	1212	429
Kostnadsført tidligere balanseført premieavvik	-348	-350
Nettoeffekt premieavvik (inntekt)	863	78
Premieavviket har bidratt med en inntektsføring i driftsregnskapet med 864 millioner kr. Årets pensjonskostnad er lavere enn årets betalte premie.		

Anordningsprinsippet

Anordningsprinsippet er et av de grunnleggende prinsippene i kommuneregnskapet og innebærer at det er tidspunktet for når vi overtar en kjøpt vare eller forbruker en kjøpt tjeneste som bestemmer i hvilket år utgiften skal bokføres og ikke tidspunktet for betaling. Dermed skal også fakturaer vi mottar etter årsskiftet utgiftsføres i gammelt år dersom transaksjonen skjedde i det gamle året. Anordningsprinsippet gjelder også for inntekter. Det er utarbeidet rutiner og

fastsatt tidsfrister for å oppnå så korrekte og fullstendige anordninger som mulig innenfor de tidsrammene som foreligger.

Anordning, ressurskrevende brukere

Det er anordnet 295 millioner kroner i regnskapet 2023 fra tilskuddsordningen for særlig ressurskrevende helse- og omsorgstjenester.

Anordning av lønnsutgifter

Det er sikret at all lønn opptjent i 2023 er bokført i 2023-regnskapet. Dette er gjort gjennom en anordning av lønn opptjent i 2023 og utbetalt i januar 2024 med 108 millioner kroner.

Anordning av refusjon av sykepenger og foreldrepenger

Refusjonsinntekter for syke- og foreldrepenger i 2023 er inntektsført i 2023-regnskapet. Refusjonsinntekter som er registrert i januar 2024 og gjelder 2023 er anordnet til 2023-regnskapet med kr 29,4 millioner.

Investeringsregnskapet

Lån til investering

Hovedregelen for bruk av lån til investeringsformål fremgår av budsjett- og regnskapsforskriftens §4. Bruk av lån skal regnskapsføres i tråd med budsjetterte beløp. Det er ikke anledning til å føre bruk av lån ut over budsjettert beløp. Utgangspunktet begrenses også av udisponerte lånemidler, da det ikke er anledning til å regnskapsføre mer bruk av lån enn det kommunen faktisk har i udisponerte lånemidler.

Hvis investeringsregnskapet viser et udisponert beløp, skal bruk av lån deretter strykes slik at investeringsregnskapet går i null. I en situasjon der kommunedirektøren har fullmakt fra bystyret til å regulere låneopptaket i tråd med faktisk aktivitetsnivå (jf. ordlyden ”inntil kr” i vedtaket), vil en slik regulering også få konsekvenser for inntektsføring av bruk av lån i investeringsregnskapet.

Bruk av lån i investeringsregnskapet for 2023 er satt til det nivå som er tilstrekkelig til å sikre fullfinansiering av aktivitetene i investeringsregnskapet for 2023. Ubrukte lånemidler per 31.12.2023 er 507 millioner kroner.

Videre utlån – startlån

Trondheim kommune har pr 31.12.2023 en utlånsportefølje knyttet til videreformidling av husbankmidler (startlån) på 3,2 milliarder kroner. I investeringsregnskapet regnskapsføres både avdrag Trondheim kommune betaler på sin gjeld til Husbanken og de avdragene som låntakere betaler til Trondheim kommune. I tillegg til ordinære avdrag mottar Trondheim kommune betydelige beløp knyttet til innfrielse av slike lån.

Ubrukte lånemidler for startlån pr 31.12.2023 er 0. Det står 171,2 millioner kr på et bundet investeringsfond knyttet til innbetalte ekstraordinære avdrag på startlån.

Trondheim kommunes kraftfond (TKK)

TKKs regnskapstall inngår i tallene for Trondheim kommunes årsregnskap for 2023. Egne tall for TKK er i tillegg samlet og spesifisert i egen note (se note 21). Status for TKK i henhold til kommunens finansreglement rapporteres i finansrapport 2023.

Note 1 - Endring i arbeidskapital

Arbeidskapitalen er differansen mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld og er dermed et mål på kommunens evne til å innfri sine kortsiktige betalingsforpliktelser (likviditet). Alle inntekter (tilgang) og utgifter (bruk) påvirker arbeidskapitalen og skal derfor føres i drifts- eller investeringsregnskapet. Denne avstemmingen mellom arbeidskapitalen i balansen og summen av inntekter og utgifter i drifts- og investeringsregnskapet skal vise at dette er tilfelle.

Balansen	31.12.2023	31.12.2022	Endring
Omløpsmidler	12 769,0	12 190,3	
Kortsiktig gjeld	2 924,0	2 378,6	
Sum arbeidskapital i balansen	9 845,0	9 811,7	33
Endring memoriakonto for ubrukte lånemidler (+/-)			-79
Virkning av endringer i regnskapsprinsipper			0,0

Endring i arbeidskapital for avstemming mot drifts- og investeringsregnskapet -46,1

Driftsregnskapet 2023		Investeringsregnskapet 2023	
+ Sum inntekter	19 472,4	+ Sum inntekter	1 300,7
- Sum utgifter	18 276,3	- Sum utgifter	3 404,8
+ Avskrivninger	1 030,4		
+ Eksterne finansinntekter	1 844,7	+ Eksterne finansinntekter	2 879,0
- Eksterne finansutgifter	1 713,8	- Eksterne finansutgifter	1 117,7
Netto driftsresultat	296,6	Netto utgifter investering	-342,8

Sum resultat fra drifts- og investeringsregnskapet -46,1

Avstemming mellom balansen og drifts- og investeringsregnskapet: 0,0

Note 2 - Kapitalkonto

Kapitalkontoen viser den andel av anleggsmidlene som er finansiert av egenkapital. Kapitalkontoen er differansen mellom balanseførte verdier av anleggsmidler og langsiktig gjeld, justert for ubrukte lånemidler. Ubrukte lånemidler er andelen av langsiktig gjeld som ikke er tatt til inntekt i investeringsregnskapet.

Anleggsmidler:

Saldo 1.1	56 293,9
Saldo 31.12	60 050,5
Endring anleggsmidler	3 756,6
Endring i memoriakonti ubrukte lånemidler	79,4

Langsiktig gjeld:

Saldo 1.1	38 935,5
Saldo 31.12	42 325,5
Endring langsiktig gjeld	3 390,0

Sum endring anleggsmidler og langsiktig gjeld	446,0
---	-------

Kapitalkonto

Saldo 1.1	17 735,6
Saldo 31.12	18 181,7
Endring kapitalkonto	446,0

Avstemming mellom regnskapsdelene	0,0
-----------------------------------	-----

Note 3 - Endringer i regnskapsprinsipper, regnskaps-estimer og korrigerende av tidligere års feil

	Ar	Utgift	Inntekt
Feriepenger inkl. arb. avg.	1992	135,93	
Påløpte renter	2000	19,90	
Kompensasjon for MVA	1999		18,86
Varebeholdning	2001	5,38	
Obligasjoner uten kurstap	2001	24,50	
Ressurskrevende tjeneste	2007		68,43
Endring påløpte renter		107,80	
Endringer regnskapsprinsipp, Klæbu kommune 2020		4,88	
Sum bokført mot likviditetsreserve		298,39	87,30
Sum endringer regnskapsprinsipp		211,09	

Det har ikke skjedd vesentlige endringer i regnskapsestimer i regnskapsåret.

Note 4 - Varige driftsmidler

Varige driftsmidler (anleggsmidler) er anskaffelser av investeringsmessig karakter som har en utnyttbar levetid på minst tre år og en kostpris på minst 100.000 kroner inklusive merverdiavgift. Anleggsmidler bokføres til anskaffelseskost.

Anleggsmidler skal ifølge regnskapsforskriftens § 3-4 avskrives. For anleggsmidler med begrenset utnyttbar levetid, reduseres de bokførte verdiene med avskrivning/nedskrivning etter de regler som gjelder for det aktuelle anleggsmiddel. Anlegg under utførelse avskrives ikke.

Avskrivninger påvirker ikke netto driftsresultat for kommunen, da det også føres en motpost i driftsregnskapet. Avskrivningen skal skje med like store årlige beløp (lineærmetoden) over levetiden til anleggsmidlet. Avskrivningene skal starte senest året etter at anleggsmidlet er anskaffet eller tatt i bruk av virksomhetene.

De ulike typer anlegg har ulik avskrivningstid:

Type	Maksimal avskrivningstid
224 IKT-utstyr og programvare, kontormaskiner o.l.	5 år
224 Inventar og innredning, større utstyr, verktøy og maskiner	10 år
224 Kjøretøy og lignende	10 år
224 Programvare	15 år
224 Anlegg under utførelse	Ingen avskrivning
227 Brannbiler o.a. større nyttekjøretøy, større anleggsmaskiner, båter og ferger, o.l.	20 år
227 Barnehagelokaler, skolelokaler, idrettshaller og idrettsanlegg, boliger og lokaler til bofellesskap, veger og parkeringsplasser, terminalbygg, kaier og kaianlegg, forbrenningsanlegg, renseanlegg, pumpestasjoner, høydebasseng og ledningsnett o.l.	40 år
227 Administrasjonslokaler, institusjonslokaler, kulturbygg, lagerbygg, brannstasjoner, o.l.	50 år
227 Tomter/kunst/anlegg under utførelse	Ingen avskrivning

Avskrivninger fordelt på avskrivningslengde:

	4+5 år	10 år	15 år	20 år	40 år	50 år	Ingen avskrivning
Bokført verdi per 1.1	325,3	475,8	0,0	814,8	17 690,3	4 990,2	8 028,2
Tilgang	121,5	47,6	365,5	-23,9	561,4	92,3	2 427,8
Avgang	0,0	1,5	0,0	0,0	22,9	0,0	0,0
Avskrivninger	70,8	113,5	24,4	50,2	624,4	147,1	0,0
Omgrupperinger	22,8	120,2	0,0	113,5	942,4	1 044,4	-2 243,3
Reverserte nedskrivninger	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bokført verdi 31.12	398,8	528,6	341,1	854,2	18 546,8	5 979,8	8 212,7

Det er ikke inngått finansielle leieavtaler som skal aktiveres i noen grupper av anleggsmidler

I 2023 er det anlegg som er nedskrevet for 6,5 millioner kr. Beløpene ligger i "Tilgang" beløpene.

Det er ikke inngått finansielle leieavtaler som skal aktiveres i noen grupper av anleggsmidler

Note 5 - Aksjer og andeler

Noten inneholder en oversikt over aksjer og andeler som er klassifisert som anleggsmidler fordi de er av strategisk eller annen ikke-finansiell karakter. Alle postene er vurdert som strategiske plasseringer som ikke er omsettelige i et regulert marked. Av denne grunn er ikke markedsverdier oppgitt i noten.

Selskapets navn	Antall	Pålydende	Andel	Bokført 31.12.2023	Bokført 31.12.2022	Mrk
Trv Gruppen AS	34 831	1 000	100%	34,83	24,23	
Trondheim Kino AS	20 000	1 000	100%	20,00	20,00	
Leutenhaven AS	1 500	*	100%	4,85	4,85	(1)
Olavshallen AS	2 000	1 000	100%	2,00	2,00	
Trondheim Parkering AS	35 000	1 000	100%	35,00	35,00	
Labtjenester AS				0,00	0,00	
Vistamar			100%	0,03	0,03	
Trondheim Spektrum Eiendom AS	129 098	500	100%	62,72	62,72	
Trøndelag Brann og Redningstjeneste IKS			85,8%	21,43	21,43	
Trondheim Havn IKS			74,7%	0,00	0,00	
Kunsthall Trondheim AS	190	1 000	63,3%	0,20	0,20	
Prima AS	6	50 000	60,0%	0,30	0,30	
Midt-Norge 110-sentral IKS			43,5%	0,00	0,00	
Midtbyen Management AS	400	1 000	25,0%	0,30	0,30	
Midt-Norsk Filmsenter AS	67	500	33,3%	0,03	0,03	
Svenska Kommun Försäkrings AB	5 800		18,5%	17,88	17,05	
Filminvest3 AS	200	1 000	16,7%	0,20	0,20	
Trøndelag Teater AS	9	1 000	16,7%	0,01	0,01	
Museene i Sør-Trøndelag AS	9 516	40	16,7%	0,34	0,34	
TrønderEnergi AS, A-aksjer	1 131 587	437	9,0%	418,17	355,08	(2)
TrønderEnergi AS, C-aksjer	0			0,00	63,10	
TrønderEnergi Vekst Holding AS	134 211			113,71	113,71	
Oi! Trøndersk Mat og Drikke AS	30	5 000	6,3%	0,15	0,15	
Naboer AB	200	85	5,9%	0,02	0,02	
Proventure Seed AS	0	0	3,2%	0,00	1,73	(3)
Biblioteksentralen SA	111	300	2,9%	0,03	0,03	
Visit Trondheim AS	75	1 000	8,5%	0,08	0,08	

1) *1350 aksjer á 1000 kr og 150 aksjer á 23.333 kr

2) C-aksjer konverter til A-aksjer i 2023. Aksjene ligger som en del av totalkapitalen i TKK, se note 21

3) Solgt i henhold til avtale, i 2023.

Selskapets navn	Antall	Pålydende	Andel	Bokført 31.12.2023	Bokført 31.12.2022	Mrk
Midnor CNI AS	250	100	1,5%	0,03	0,03	
Leiv Eriksson Nyskaping AS	14 969	0,2	1,5%	1,00	1,00	
Helseplattformen AS	2 293	1 001	22,9%	2,30	4,00	
Allskog BA				0,02	0,02	
Nordalstunet borettslag	1	200	3,30%	0,00	0,00	
Kommunekraft AS	1	1 000	0,30%	0,00	0,00	
AS Bøndernes hus	1	50	0,0%	0,00	0,00	
Klæbu næringsforum AS	20	1 000	20,0%	0,02	0,02	
Trøndelag reiseliv AS	6	1 000	0,40%	0,01	0,01	
Biblioteksentralen AL	1	300		0,00	0,00	
Tanem kunstgressbane		50 000		0,05	0,05	
Trondheim kommunale pensjonskasse				1 465,04	1 405,69 (4)	
Kommunal Landspensjonskasse				61,60	57,26 (4)	
Blakli borettslag				0,25	0,25	
Nyhavna Utvikling			67,00%	6,70	6,70	
Ski-VM Trondheim 2025			10,00%	0,01	0,01	
SUM				2 269,29	2 197,60	

4) Gjelder egenkapitalinnskudd i pensjonskasse

I Trondheim kommunes regnskap er egenkapitalinnskudd i TKP per utgangen av 2023 verdsatt til 1.465 millioner kroner, dette er opp fra 1.405 millioner kroner i 2022. Økningen på 59 millioner kroner er egenkapitalinnskudd i 2023.

I TKPs regnskap ved utgangen av 2022 var kommunens egenkapitalinnskudd verdsatt til 1.687 millioner kroner. Verdien ved utgangen av 2023 estimeres foreløpig av TKP til å være 1.900 millioner kroner, det vil si en økning gjennom året på 213 millioner kroner. Dette fordelt på kommunens egenkapitalinnskudd i 2023 på 59 millioner kroner og TKPs nettoresultat i 2023 på 154 millioner kroner.

TKPs estimerte verdi på kommunens egenkapitalinnskudd i 2023 er dermed 435 millioner kroner høyere enn den bokførte verdien i kommunens regnskap.

Kommunens egenkapitalinnskudd i Kommunal Landspensjonskasse (KLP) er økt med 4,3 millioner kroner fra 2022 til 2023. I årene framover vil det skje årlige innbetalinger både til TKP og KLP, for å vedlikeholde egenkapital i selskapene.

Note 6 - Utlån

Motpart / type lån	Utlån per 31.12	Lånefinansiering	Egenkapitalfinansiering	Tap på utlån
Pirbadet	163,4	164,4		
Startlån til private (Husbanklån)	3 185,6	3 327,7		0,6
Utlån TKP	100,0		100,0	
Diverse utlån	7,6			
Trondheim kommunes utlån	3 456,7	3 492,1	100,0	0,6

Kommunen har i tillegg nedskrevet et utlån til Proventure Seed AS, nærmere omtalt i note 15.

Note 7 - Markedsbaserte finansielle omløpsmidler

Noten viser en verdien av TKKs markedsbaserte finansielle omløpsmidler, det vil si finansielle eiendeler som er omsettelige i et regulert marked og som verdifastsettes til markedspris.

Aktivaklasse	Anskaffelseskost	Verdi 31.12	Verdi 1.1 Kjøp/salg	Verdi- endring	Balanse- ført verdi 31.12
Aksjefond Norge	288,4	554,7	466,040,0	48,6	554,7
Aksjefond Utland	593,6	1 062,8	870,210,0	182,6	1 062,8
Private equity	10,0	25,2	21,1	4,1	25,2
Totalt	891,9	1 642,6	1 357,450,0	235,2	1 642,6

Verdien på TKKs aksjefond er summen av sluttkursen pr. 31.12 på de enkeltaksjene som fondet eier.

Private equity-porteføljen består av Signord IS (tidligere Viking Venture III) og markedsverdi er basert på en vurdering av verdien på de underliggende selskapene i porteføljen pr. 3. kvartal 2023. Verdsettelsen foretas av produktleverandør og skjer i tråd med "international private equity and venture capital (IPEV) guidelines".

Note 8 - Renter - sikring

Trondheim kommune kan benytte rentesikring i både Trondheim kommunes kraftfond (TKK) og i gjeldsporteføljen.

1. Trondheim kommunes kraftfond (TKK)

TKK har ingen valuta- og / eller rentebytteavtaler ved utgangen av året.

En stor andel av TKKs portefølje består av omløpsobligasjoner med fast rente som holdes til forfall, og obligasjonene defineres derfor til å ha en kontantstrømsikring. Ved utgangen av 2023 utgjør obligasjoner med kontantstrømsikring 2 167 millioner kroner, tilsvarende 31 prosent av TKKs forvaltningskapital. Finansreglementets punkt 4.2.3 slår fast at omløpsobligasjoner med kontantstrømsikring skal utgjøre minimum 30 prosent av forvaltningskapitalen.

2. Rentesikring i gjeldsporteføljen

Trondheim kommune har ingen rentebytteavtaler knyttet til kommunens gjeld. For utfyllende informasjon om rentebinding for gjeldsporteføljen - se Finansrapporten 2023.

Note 9 - Langsiktig gjeld

Låneadgangen reguleres av Kommunelovens § 14-14 til 14-17. Kommunen kan i hovedsak bare ta opp lån til egne investeringer.

Langsiktig lånegjeld etter låneform, slik oppført i balansen:

	31.12.2023	31.12.2022
Gjeld til kredittinstitusjoner	14 420,8	13 291,1
Obligasjonslån	6 300,0	5 500,0
Sertifikatlån	1 544,7	2 293,3
Sum langsiktig lånegjeld	22 265,5	21 084,4

Låneformål:

	31.12.2023	31.12.2022
Kommunens samlede innlån	22 265,5	21 084,4
Innlån til videre utlån (startlån)	3 327,7	2 897,3
Innlån til innfrielse av kausjoner	0,0	0,0
Innlån til videre utlån (andres investeringer)	164,4	419,7
Lån til kommunens egne investeringer	18 773,4	17 767,5

Gjennomsnittlig løpetid og rente og forfall innen ett år:

	31.12.2023	31.12.2022
Gjennomsnittlig løpetid (år)	7,6	7,1
Gjennomsnittlig rente	4,03%	3,10%
Forfall gjeld innen et år (mill.)	3 627	4 453

Verdien på investeringsgjeld som forfaller i 2024 er 3 627 millioner kroner. Av dette utgjør sertifikater med løpetid under ett år 1 545 millioner kroner.

For utfyllende detaljer henvises det til Finansrapport 2023.

Ubrukte lånemidler - balansearter 291-299

	31.12.2023	31.12.2022
Ubrukte lånemidler investeringslån	507,0	427,5
Ubrukte lånemidler startlån	0,0	0,0
Sum	507,0	427,5

Framdriften på investeringsområdet ble nedjustert i første og andre økonomirapport og låneopptaket ble justert ned etter prognoser på investeringsutgifter. Mot slutten av året viste det seg at fremdriften på investeringene var betydelig lavere enn tidligere prognoser, som gjør at ubrukte lånemidler blir på 507 millioner per 31.12.2023.

I 2023 ble det lånt ut 192,8 millioner mer i startlånsordningen enn det vi lånte inn. Differansen ble finansiert ved bruk av fond.

Note 10 - Avdrag på lån

Investeringslån skal avdras årlig, og avdragene skal minst tilsvare størrelsen på kommunens avskrivninger i regnskapsåret, justert for kommunens grad av lånefinansiering av avskrivbare anleggsmidler ved regnskapsårets begynnelse (Kommuneloven, § 14-18).

Avdrag på lånegjeld til investeringsformål - minimumsavdrag:

Beregningsforutsetninger for minimumsavdrag (bokførte verdier mill kr)	
Langsiktig gjeld, investeringer	17 767
Årets avskrivninger	1 030
Avskrivbare anleggsmidler	28 980

Beregning av minimumsavdrag

Årets avskrivninger x (Gjeld investeringslån / Avskrivbare anleggsmidler)

Beregnet minimumsavdrag	631,7
Vektet levetid	28,13
Gjennomsnittlig avskrivning %	3,6%
Betalte avdrag	944,1

Tallene gir en vektet levetid på avskrivbare anleggsmidler på 27,9 år ($28980/1040 = 27,9$). Beregnet minimumsavdrag gir samme beregnede avdragstid på 27,9 år for investeringslån ($17768/638 = 27,9$), slik at gjeld nedbetales i samme takt som eiendeler avskrives.

	2023	2022	2021
Beregnet minsteavdrag	631,7	628,0	593,0
Faktisk betalt avdrag	944,1	1 064,7	927,0
Betalt avdrag utover minsteavdrag	312,4	436,7	334,0

Bakgrunnen for de betydelige avdragsbetalingene ut over beregnet minsteavdrag, er dels kommunens vedtatte handlingsregel for kapitalutgifter. Denne sier at renter og avdrag skal utgjøre 8 % av frie disponible inntekter. Ved et lavt rentenivå gjør dette at de øvrige avdragsbetalingene blir relativt store. I tillegg har vi både i 2022 og 2023 økt budsjetterte avdrag i løpet av året i forbindelse med økonomirapporteringen.

Budsjetterte og regnskapsførte betalte og mottatte avdrag, avsetning og bruk av fond ved innlån/utlån i henholdsvis drifts- og investeringsregnskapet:

Bev.sted	Art	Budsjett 2023	Regnskap 2023
982000	151000 Investeringslån	944,1	944,1
983000	051200 Startlån - avdragsutgifter	67,5	69,6
983000	092200 Startlån - mottatte avdrag	-183,3	-184,6
983000	055000 Startlån - avsetning bundne inv.fond	115,3	115,1
983000	095000 Startlån - bruk bundne inv.fond	-247,5	-192,1
981900	051200 Videre utlån - avdragsutgifter	249,9	255,3
981900	092000 Utlån egne midler - mottatte avdrag	-68,1	-68,1
981900	092200 Videre utlån - mottatte avdrag	-249,9	-255,3
981900	055000 Videre utlån - avsetn. bundne fond	10,5	15,9
981900	095000 Videre utlån - bruk av bundne fond	-10,5	-15,9

Note 11 - Pensjoner

Pensjonsordningene i kommunen

Trondheim kommune har kollektive pensjonsforsikringer for sine ansatte i Trondheim kommunale pensjonskasse (TKP), Kommunal Landspensjonskasse (KLP) og Statens pensjonskasse (SPK). Ansatte som er i kommunens tjeneste ved fylte 62 år har rett til avtalefestet pensjon (AFP) etter bestemte regler. AFP for 62-64 år er ikke fullt forsikringsmessig dekket, og det er heller ikke på annen måte samlet opp fond til dekning av framtidige AFP-pensjoner. Kommunen belastes for faktisk uttak. Pensjonsforpliktelse som vedrører kommunens egenandel for medarbeidere som tar ut AFP for årsklassene 65-66 år, er belastet ut fra antatte uttaks-frekvenser for de enkelte årsklassene.

Regnskapsføring av pensjon

Pensjonsutgifter belastes i takt med at forsikringspremien bokføres. Etter §3-5 i Forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning skal driftsregnskapet i tillegg belastes med en pensjonskostnad kalkulert ut fra langsiktige forutsetninger om avkastning, lønnsvekst

og G-regulering. Differansen mellom betalt pensjonspremie og beregnet pensjonskostnad betegnes premieavvik, og Trondheim kommune har valgt å inntekts- eller utgiftsføre premieavviket i driftsregnskapet med tilbakeføring over de neste 7 årene.

Tilbakeføringsperioden er 10 år på premieavvik fra 2012-14 og 15 år for det som har oppstått frem til 2011. Forskriften sier at beregnede pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser skal oppføres i balansen som henholdsvis anleggsmidler og langsiktig gjeld. I brev fra Kommunal- og distrikts departementet fra 27. april 2022 har de vurdert hvorvidt det skal beregnes arbeidsgiveravgift av netto pensjonsforpliktelse. Dersom pensjonsmidlene er større enn pensjonsforpliktelsene vil det ikke være noen underfinansiering som det kan knyttes fremtidig arbeidsgiveravgift til.

Spesifikasjon av pensjonskostnad og årets premieavvik	Beløp
Årets pensjonsopptjening, nåverdi	819,0
Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	681,5
- Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-721,3
Administrasjonskostnader	49,4
Netto pensjonskostnad (inkl. adm.)	828,5
Årets pensjonspremie	1 890,3
Årets premieavvik	1 061,8
Kostnad fordelt på amortiseringsperioder	

Premieavvik over 15 år	40,0
Premieavvik over 10 år	10,3
Premieavvik over 7 år	255,0
Amortisering Klæbu KLP og SPK	0,1
Sum amortiseringskostnad 2023	305,4
Samlet pensjonskostnad	1 133,9

Premiefond	TKP	KLP
Innestående på premiefond 01.01.	445,2	40,0
Tilført premiefondet i løpet av året,*	7,7	11,2
Bruk av premiefondet i løpet av året,	-150,0	-10,0
Innestående på premiefond 31.12.	302,9	41,2

*TKP, kun garantert rente

Spesifikasjon av brutto pensjonsforpliktelser UB	
Brutto pensjonsforpliktelser IB 1.1	-17 851,1
Årets opptjening	-819,0
Rentekostnad	-681,5
Utbetalinger	633,7
Amortisering estimatavvik – forpliktelse	-1 235,9
Brutto pensjonsforpliktelse UB 31.12 – estimat	-19 953,8
Arbeidsgiveravgift av netto pensjonsforpliktelser	-106,2
Brutto pensjonsforpliktelse UB 31.12	-20 060,0

Spesifikasjon av brutto pensjonsmidler	
Brutto pensjonsmidler IB 1.1	18 525,7
Innbetalt premie/tilskudd (inkl. adm)	1 890,3
Administrasjonskostnad	-49,4
Utbetalinger	-633,7
Forventet avkastning	721,3
Amortisering estimatavvik - midler	-991,8
Brutto pensjonsmidler UB 31.12	19 462,5

	Pensjons- midler	Pensjons- forpliktelser
	Beløp	Beløp
Estimatavvik og planendringer		
Estimatavvik 31.12.		0,0
Virkningen av planendringer		0,0

Beregningsforutsetninger	KLP	SPK	TKP
Forventet avkastning pensjonsmidler	4,0%	3,5%	4,0%
Diskonteringsrente	3,5%	3,5%	3,5%
Forventet årlig lønnsvekst	2,5%	2,5%	2,5%
Forventet årlig G- og pensjonsregulering	1,7%	2,5%	1,7%

Note 12 - Garantiansvar

Noten viser en oversikt over de økonomiske garantier kommunen har stilt for virksomhet som drives av andre. Kommunelovens § 14-19 gir kommunen hjemmel for å stille slike garantier. Det kan likevel ikke stilles garantier dersom disse innebærer vesentlig økonomisk risiko for kommunen eller for næringsvirksomhet.

Garanti overfor	Formål	Type garanti	Garantiansvar		Forventet låneopptak utover saldo 31.12	Tillegg renter og omkstn	God- kjenning	Utløp år
			Vedtatt ramme eks tillegg	Saldo 31.12.				
Andelslaget Bergheim barnehage	Barnehage	Simpel		4,5			Godkjent	2034
Bakklandet Menighets Omsorgssenter	Institusjon	Simpel	34,4	10,9			Godkjent	2033
Bakklandet Menighets Omsorgssenter	Institusjon	Selv-skyldner	3,2	1,9			Godkjent	2035
Birralee International School Trondheim AS	Skole	Simpel	30,0	11,6			Godkjent	2041
Borettslaget Bergheim senior og omsorgsboliger	Bolig	Simpel	34,4	14,6			Godkjent	2031
Borettslaget Harmonien	Bolig	Simpel	14,2	0,0	Innfridd 2023		Godkjent	2031
Borettslaget J.O. Stavsvei 1, omsorgsboliger	Bolig	Simpel	12,0	0,0	Innfridd 2023		Godkjent	2032
Borettslaget Sannan park omsorgsboliger	Bolig	Simpel	13,6	5,5			Godkjent	2032
Byåsen idrettslag	Idretts-anlegg	Simpel	8,4	0,5			Godkjent	2027
Byåsen IL, Myrahallen	Idretts-anlegg	Selv-skyldner	15,0	15,0		10%	Godkjent	2037
Byåsen IL, Myrahallen	Idretts-anlegg	Selv-skyldner	32,2	27,1		10%	Godkjent	2027
Byåsen IL, Myrahallen	Idretts-anlegg	Selv-skyldner	14,1	14,1		10%	Godkjent	2060
Charlottenlund Sportsklubb	Idretts-anlegg	Selv-skyldner	15,1	12,7		10%	Godkjent	2040
Charlottenlund Sportsklubb	Idretts-anlegg	Selv-skyldner	6,5	5,5		10%	Godkjent	2040
Charlottenlund Sportsklubb	Idretts-anlegg	Simpel	5,7	5,1		10%	Godkjent	2032
Flatås idrettslag	Idretts-anlegg	Selv-skyldner	67,0	34,1			Godkjent	2048
Heimdal Idrettsforening	Idretts-anlegg	Simpel	20,5	18,6			Godkjent	2044
Ilen Menighet stiftelse	Institusjon	Simpel	33,3	15,3			Godkjent	2034
Ilen Menighets Stiftelse	Institusjon	Simpel		1,0			Godkjent	2028
Kattem IL Fotball	Idretts-anlegg	Simpel	7,0	3,1			Godkjent	2035
Kystadtunet BL	Bolig	Simpel	12,8	6,1			Godkjent	2034

Laugsand borettslag	Bolig	Simpel	10,0	4,8		Godkjent	2035
Laugsand borettslag	Bolig	Simpel	10,0	4,8		Godkjent	2035
Leangen Curling AS	Idretts- anlegg	Simpel	11,0	1,3		Godkjent	2022
Lianlaget AS	Barnehage	Simpel		0,2		Godkjent	2030
Munkvoll borettslag	Bolig	Simpel	51,6	26,6		Godkjent	2035
Nardo Fotballklubb	Idretts- anlegg	Simpel	13,0	12,0	10%	Godkjent	2031
Nihf Region Midt (Sør- trøndelag Ishockeykrets)	Idretts- anlegg	Simpel	4,5	1,6		Godkjent	2023
Ranheim Idrettslag	Idretts- anlegg	Selv- skyldner	27,0	25,1	10%	Godkjent	2050
Ranheim Idrettslag	Idretts- anlegg	Selv- skyldner	15,0	13,0	10%	Godkjent	2036
Ranheim Idrettslag	Idretts- anlegg	Selv- skyldner	44,0	24,2	10%	Godkjent	2031
Romolslia Sportsklubb	Idretts- anlegg	Simpel	1,9	1,9	10%	Vedtatt, unntatt godkjenning	2027
Romolslia Sportsklubb	Idretts- anlegg	Simpel	2,5	1,3	10%	Vedtatt, unntatt godkjenning	2027
Romolslia Sportsklubb	Idretts- anlegg	Simpel	4,8	4,8	10%	Vedtatt, unntatt godkjenning	2052
Romolslia Sportsklubb	Idretts- anlegg	Simpel	0,9	0,9	10%	Vedtatt, unntatt godkjenning	2053
Rosenborg ballklubb	Idretts- anlegg	Simpel	29,0	28,6		Godkjent	2047
Rosenborg ballklubb	Idretts- anlegg	Simpel	10,0	9,5		Godkjent	2049
Sjetne Idrettslag	Idretts- anlegg	Selv- skyldner	40,0	7,3	10%	Godkjent	2029
Sjetne idrettslag	Idretts- anlegg	Simpel	2,6	0,0	Innfridd 2023	Vedtatt, unntatt godkjenning	2023
Sjetne IL, rehab kunstgressbane	Idretts- anlegg	Simpel	2,8	1,6	10%	Godkjent	2031
Sjetne IL, rehab kunstgressbane	Idretts- anlegg	Simpel	0,6	0,0	10%	Godkjent	2026
Skaun Motorsenter AS	Idretts- anlegg	Simpel	3,1	1,1	10%	Vedtatt, unntatt godkjenning	2028
Skaun Motorsenter AS	Idretts- anlegg	Simpel	2,4	0,6	10%	Vedtatt, unntatt godkjenning	2033
Ski-VM Trondheim 2025 AS	Friluftsliv	Simpel	10,0	10,0		Godkjent	2024
Småbarnsforeldrenes barnehage Heim-Torvtaket	Barnehage	Simpel		0,0		Godkjent	2023
Solvangen barnehage SA	Barnehage	Simpel		4,5		Godkjent	2033

Sportsklubben National Kameratene	Idretts-anlegg	Simpel	2,2	2,2	10%	Vedtatt, unntatt godkjenning	2030
Sportsklubben National Kameratene	Idretts-anlegg	Simpel	1,3	0,7	10%	Vedtatt, unntatt godkjenning	2030
Sportsklubben National Kameratene	Idretts-anlegg	Simpel	3,8	3,8	10%	Vedtatt, unntatt godkjenning	2041
Sportsklubben National Kameratene	Idretts-anlegg	Simpel	5,7	0,0	Innfridd 2023	Godkjent	2028
Sportsklubben Trygg Lade	Idretts-anlegg	Selv-skyldner	32,3	32,3	10%	Godkjent	2057
Sportsklubben Trygg Lade	Idretts-anlegg	Selv-skyldner	41,3	41,3	10%	Godkjent	2025
Sportsklubben Trygg Lade	Idretts-anlegg	Selv-skyldner	15,0	15,0	10%	Godkjent	2037
Sportsklubben Trygg Lade	Idretts-anlegg	Selv-skyldner	5,0	4,9	10%	Vedtatt, unntatt godkjenning	2061
Stavsetmyra barnehage SA	Barnehage	Simpel		1,7		Godkjent	2030
Stiftelsen Kim-senteret		Simpel	10,5	0,0	Innfridd 2023	Godkjent	2024
Stiftelsen Laugsands aldershjem	Institusjon	Simpel	14,5	0,0	Innfridd 2023	Godkjent	2032
Stiftelsen Laugsands aldershjem	Institusjon	Simpel	14,5	0,0	Innfridd 2023	Godkjent	2032
Stiftelsen Laugsands aldershjem	Institusjon	Selv-skyldner	9,7	9,1	10%	Vedtatt, unntatt godkjenning	2032
Stiftelsen Skistua	Friluftsliv	Simpel	6,2	1,2		Godkjent	2026
Stiftelsen Trondhjems Hospital	Institusjon	Simpel	2,1	0,9		Godkjent	2032
Stiftelsen Trondhjems Hospital	Institusjon	Simpel	35,0	14,0		Godkjent	2035
Stiftelsen Trondhjems Hospital	Institusjon	Simpel	45,1	18,2		Godkjent	2034
Sverresborg Fotball	Idretts-anlegg	Selv-skyldner	9,3	7,5	10%	Vedtatt, unntatt godkjenning	2032
Teaterhuset AvantGarden (Rosendal Teater)	Kultur	Simpel	14,0	6,3		Godkjent	2037
Teaterhuset AvantGarden (Rosendal Teater)	Kultur	Simpel	95,0	74,4		Godkjent	2052
Tempe barnehage SA	Barnehage	Simpel		1,7		Godkjent	2027
Tempesletta borettslag	Bolig	Simpel	27,6	4,1		Godkjent	2033
Tempesletta borettslag	Bolig	Simpel	8,4	4,1		Godkjent	2033
Tempesletta borettslag	Bolig	Simpel	8,4	4,2		Godkjent	2033
Tiller Idrettslag	Idretts-anlegg	Simpel	0,9	0,5		Vedtatt, unntatt godkjenning	2025

Trolla Idrettslag	Idretts- anlegg	Simpel	0,8	0,5	10%	Godkjent	2026
Trondheim Bordtennisklubb	Idretts- anlegg	Simpel	10,7	1,7		Godkjent	2048
Trondheim Renholdsverk AS	Renovasjon	Selv- skyldner	112,0	78,4		Godkjent	2044
Trondheim Renholdsverk AS	Renovasjon	Selv- skyldner	150,0	48,9	101,1	Godkjent	2034
Trondheim Rideklubb	Idretts- anlegg	Simpel	0,5	0,4		Godkjent	2029
Trondheim Spektrum AS	Idretts- anlegg	Simpel	24,4	0,8		Godkjent	2030
Trondheim Taekwon-Do Klubb	Idretts- anlegg		20,3	7,4		Godkjent	2048
Trondhjems Asylselskap	Barnehage	Simpel		0,4		Godkjent	2028
Trondhjems Kunstforening	Kultur	Simpel	1,0	0,4		Godkjent	2029
Trondhjems Kunstforening	Kultur	Simpel	0,3	0,2		Godkjent	2030
Trondhjems Skiskyttere	Idretts- anlegg	Simpel	1,2	0,0	10%	Vedtatt, unntatt godkjenning	2028
Trøndelag Brann- og Reddningstj.	Brann og redning	Selv- skyldner	11,4	8,8	10%	Godkjent	2060
Utleira idrettslag	Idretts- anlegg	Simpel	4,8	0,9		Godkjent	2031
Utleira idrettslag	Idretts- anlegg	Simpel	40,2	2,9		Godkjent	2030
Vassfjellet Vinterpark	Idretts- anlegg	Simpel	16,5	13,6		Godkjent	2036
Vassfjellet Vinterpark	Idretts- anlegg	Simpel	11,0	11,0		Godkjent	2025
Vassfjellet Vinterpark, byggelån	Idretts- anlegg	Simpel	54,0	53,1		Godkjent	2053
Vestbyen idrettslag	Idretts- anlegg	Simpel	1,5	1,5	10%	Vedtatt, unntatt godkjenning	2026
Vestbyen idrettslag	Idretts- anlegg	Simpel	1,6	1,6	10%	Vedtatt, unntatt godkjenning	2026
Vestbyen idrettslag	Idretts- anlegg	Simpel	2,4	2,2	10%	Vedtatt, unntatt godkjenning	2033
Vestbyen idrettslag	Idretts- anlegg	Simpel	2	1,8	10%	Vedtatt, unntatt godkjenning	2032
Vitensenteret	Kultur	Simpel	1	0,9		Godkjent	2028
Zion sykehjem	Institusjon	Simpel	32,1	10,0		Godkjent	2034
Zion sykehjem Stiftelse	Institusjon	Simpel	30,6	9,7		Godkjent	2027
Østre Rosten Borettslag	Bolig	Simpel	18,2	8,5		Godkjent	2034
Sum totalt				906,7			

Garantiansvar (millioner kr) pr 31.12 fordelt på områder

Garantiansvar per 31.12, mill kr					
	2019	2020	2021	2022	2023
Idrettsanlegg	214	235	425	464	477,5
Barnehager	20	18	16	14	13,0
Aksjeselskap, Interkommunale selskap	103	92	102	106	136,1
Boliger/Institusjoner	282	256	237	203	174,4
Div. formål	38	43	26	99	105,7
Sum	657	644	806	887	906,7

Garantiansvaret var 20,1 millioner kroner høyere ved utgangen av 2023 enn ved utgangen av 2022. En årsak er blant annet at Trondheim Renholdsverk AS har startet å låne opp i henhold til garanti gitt i 2022, og økt antall garantier på idrettsområdet.

Risikoen for realisering av garantiansvar vurderes å være størst på idrettsområdet. Ved utgangen av 2023 har Trondheim kommune et garantiansvar for investeringer i idrettsanlegg på 477,5 millioner kroner. Dette er en økning på 13,5 millioner kroner fra utgangen av 2022. Selv om noen av lagene har hatt anstrengt økonomi i perioder og har bedt om avdragsutsettelse, er det ingen indikasjoner på at noen er i en så vanskelig økonomisk situasjon at de ikke er i stand til å innfri sine forpliktelser overfor sine kreditorer. Utviklingen viser at idrettslagene så langt har tilfredsstillende evne til å overholde sine låneforpliktelser, til tross for stigende rentenivå og andre kostnadsøkninger. Sist kommunen måtte innfri en garanti for et idrettslag som ikke klarte sine økonomiske forpliktelser, var på midten av 1990-tallet.

Vedtatte garantier (millioner kroner), ikke iverksatt.

Garanti ovenfor	Formål	Type garanti	Vedtatt ramme eks. tillegg	Saldo 31.12	Forventet låneopptak utover saldo 31.12	Tillegg renter og omk o.l.	Godkjenning	Utløp år
Vestbyen idrettslag	Idrettsanlegg	Simpel	3,5	0	3,5		Vedtatt, unntatt godkjenning	
Trondhjems Seilforening, klubbhus	Idrettsanlegg	Simpel	3,3	0	3,3		Vedtatt, unntatt godkjenning	
Trondhjems Seilforening, klubbhus	Idrettsanlegg	Simpel	1,0	0	1,0		Vedtatt, unntatt godkjenning	
Trondheim Renholdsverk AS	Renovasjon	Selvskyldner	20,0	0	20,0	10%	Godkjent	22 år fra låneopptak
Sum			27,8		27,8			

Tabellen ovenfor viser garantiforpliktelser vedtatt av bystyret, men hvor det ennå ikke foreligger låneopptak.

Note 13 - Avsetninger og bruk av avsetninger

Tabellen viser inntekter som er avsatt til og brukt av fond. Bundne fond gjelder inntekter som er øremerket et bestemt formål fra giver. Ubundne fond, inkludert disposisjonsfond, er midler som er avsatt av bystyret eller av kommunedirektøren etter fullmakt, og som er frie midler.

Bundne driftsfond:	Bokført verdi 1.1	Avsetning	Bruk	Bokført verdi 31.12.
Bundne driftsfond *	189,5	176,9	189,5	176,9
Selvkostfond	141,1	17,9	63,7	95,4
Deponianlegg Heggstadmoen	15,1	0,0	0,4	14,7
Tilskudd til etablering før 2020	51,5	0,0	3,6	47,9
IUA-fond	2,6	0,0	0,2	2,4
Den kulturelle skolesekken	4,0	7,1	6,2	4,8
Konsesjonsavgifter	2,1	3,2	2,6	2,8
Vedlikeholdsfond, Øya helsehus	22,1	2,5	0,7	24,0
Avsatt fra boligtilskudd	35,0	4,8	0,6	39,2
Bymarka naturreservat	1,6	0,0	0,0	1,6
Kulturskole/gaver	1,4	0,0	0,0	1,4
Frikjøpsmidler tilfluktsrom	2,0	0,0	1,1	0,9
Andre bundne driftsfond	2,1	2,1	0,6	3,6
Sum bundne driftsfond	470,2	214,5	269,1	415,6
Bundne investeringsfond:	Bokført verdi 1.1	Avsetning	Bruk	Bokført verdi 31.12.
Bundet investeringsfond utlån	44,2	17,9	59,0	3,0
Ekstraordinære avdrag videreutlån	248,3	115,1	192,1	171,2
Andre bundne investeringsfond	6,0	0,0	1,3	4,7
Sum bundne investeringsfond	298,5	133,0	252,5	179,0
Disposisjonsfond, totalt	2 854,3	659,4	531,4	2 982,3
Ubundne investeringsfond, totalt	6 022,6	0,0	0,0	6 022,6

* Hoveddelen gjelder øremerkede statstilskudd

Note 14 - Selvkost

Vann, avløp, renovasjon, slam og feiing (VARFS) samt områdene byggesaksbehandling, 1. del planbehandling, oppmålingsarbeider etter matrikkelloven og eierseksjonering skal drives i henhold til selvkostforskriften av 1.1.2020. Selvkostforskriften erstatter retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester (H-3/14). Trondheim kommune skal utarbeide en selvkostkalkyle (for- og etterkalkyle) for å føre kontroll med at gebyrinntektene ikke overstiger kommunens selvkost.

Nedenfor er det satt opp en kalkyle basert på regnskap 2023 som tilfredsstiller dette kravet for selvkosttjenestene innenfor teknisk sektor.

Tabell 1 Kalkyleoversikt selvkosttjenestene vann, avløp, renovasjon, slam og feiing

	Vann	Avløp	Renovasjon	Slam	Feiing
Direkte driftsutgifter	144,7	162,8	322,2	6,1	16
Indirekte driftsutgifter	2,2	3,7	0,2	0,2	0,3
Avskrivninger	75,4	95,9	5,106	0,0	0,3
Kalkulatorisk rentekostnad	84,0	107,1	2,7	0,0	0,1
Sum utgifter	306,3	369,5	330,3	6,3	16,7
Salgsinntekter/andre inntekter	299,4	342,7	256,8	4,8	12,0
Renter selvkostfond	2,1	0,2	-0,2	0,0	0,1
Sum Inntekter	301,5	342,9	256,6	4,8	12,1
Resultat før avsetninger	4,8	26,6	73,6	1,5	4,6
Avsetning til fond					
Bruk selvkostfond	-4,8	-17,7	-31,0	-0,4	-3,8
Resultat etter avsetning	0,0	8,9	42,6	1,2	0,8
Selvkostfond					
IB selvkostfond	52,1	17,7	31,0	0,4	3,8
Netto avsetning	-4,8	-17,7	-31,0	-0,4	-3,8
UB selvkostfond	47,3	0,0	0,0	0,0	0,0
Renter selvkostfond	2,1	0,2	-0,2	0,0	0,0

Forutsetninger

Rentesats som skal benyttes for kalkulatoriske renter og renter selvkostfond er fem årig SWAP-rente med et tillegg på 0,5 prosent. For 2023 er SWAP-renten på 3,80 prosent, og det er derfor benyttet 4,3 prosent som rentesats i etterkalkylen. Grunnlaget for avskrivningene er akkumulert anskaffelseskost. Kalkulatoriske renter er beregnet av gjennomsnittet av eiendomsverdien (snitt av inngående balanse og utgående balanse).

Regnskapsresultat selvkostområdene - planbehandling, byggesaksbehandling, delesaker etter matrikkelloven samt saksbehandling etter forurensningsforskriften.

I tillegg til de tradisjonelle selvkostfeltene innenfor VARFS-området gjelder de samme prinsippene for gebyrfastsettelse for byggesaksbehandling, 1. del planbehandling, oppmålingsarbeider etter matrikkelloven og eierseksjonering. Kommunen har anledning til å kreve gebyrer knyttet til behandlingen av slike saker, men hvis inntektene er høyere enn kostnadene er det krav om avsetning til fond slik at overskuddet på disse inntektene ikke brukes til kommunens øvrige aktiviteter. Trondheim kommunen har valgt å ikke subsidiere disse områdene. I henhold til ny forskrift er det ikke lenger lov til å ha negative selvkostfond innenfor disse områdene.

Tabell 2. Oversikt regnskapsresultat for selvkostområdene 1.del planbehandling (1), byggesaksbehandling (2), delesaker etter matrikkelloven (3), eierseksjonering (4) og saksbehandling etter forurensningsloven (5).

	1	2	3	4	5
Direkte driftsutgifter	12,0	57,0	9,2	2,1	1,4
Indirekte driftsutgifter	2,0	10,5	1,4	0,4	0,2
Avskrivninger	0,0	0,6	0,0	0,0	0,0
Kalkulatorisk rentekostnad	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum utgifter	14,0	68,2	10,6	2,5	1,6
Gebyrinntekter/andre inntekter	9,3	86,4	7,3	2,6	1,6
Renter selvkostfond	0,3	1,1	0,2	0,2	0,0
Sum inntekter	9,6	87,4	7,5	2,8	1,6
Resultat før avsetninger	4,4	-19,2	3,1	-0,3	0,0
Avsetning til fond		19,2		0,3	
Bruk selvkostfond	-4,4		-3,1		
Resultat etter avsetning	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Selvkostfond					
IB selvkostfond	10,3	15,5	6,3	3,9	0,0
Netto avsetning	-4,4	19,2	-3,1	0,3	0,0
UB selvkostfond	5,9	34,7	3,2	4,2	0,0
Renter selvkostfond	0,3	0,5	0,2	0,1	0,0

Negative selvkostfond

En endring i regnskapsforskriften i 2008 medførte at det ikke lenger ble lov til å ha negative selvkostfond stående uoppgjort ved regnskapsslutt. Trondheim kommune har i 2023 opparbeidet negative selvkostfond innenfor områdene renovasjon, feiing, avløp og slam. Tabell 3 viser hvilke fordringer bykassen har overfor disse selvkostområdene.

Tabell 3 Oversikt over negative selvkostfond 2022-2023

Selvkostområde	2022	2023
Feiing	0	0,7
Slam	0	1,2
Renovasjon	0	42,6
Avløp	0	8,9
Sum utgifter	0,0	53,4

I forbindelse med regnskapsavslutningen for 2023 ble feieområdet gjort opp med et negativt driftsresultat på kroner 766 507. I tillegg skal området godskrives for 65 461 kroner i rentekompensasjon. Beløpet er positivt fordi området ved regnskapsslutt 2022 hadde et betydelig positivt fond og renten beregnes som snittet av inngående og utgående fond. Resultatet for 2023 inkludert renteeffekten blir derfor kroner –701 045.

I forbindelse med regnskapsavslutningen for 2023 ble slamområdet gjort opp med et negativt driftsresultat på kroner 1 184 066. I tillegg skal området belastes med 17 699 kroner i rentebelastning. Resultatet for 2023 inkludert renteeffekten blir derfor kroner –1 201 766.

I forbindelse med regnskapsavslutningen for 2023 ble renovasjonsområdet gjort opp med et negativt driftsresultat på kroner 42 379 754. I tillegg skal området belastes med 243 717 kroner i rentebelastning. Resultatet for 2023 inkludert renteeffekten blir derfor kroner - 42 623 471.

I forbindelse med regnskapsavslutningen for 2023 ble avløpsområdet gjort opp med et negativt driftsresultat på kroner 9 089 226. I tillegg skal området godskrives for 185 929 kroner i rentekompensasjon. Beløpet er positivt fordi området ved regnskapsslutt 2022 hadde et betydelig positivt fond og renten beregnes som snittet av inngående og utgående fond. Resultatet for 2023 inkludert renteeffekten blir derfor kroner - 8 903 298.

Note 15 - Salg av finansielle anleggsmidler

I 2023 solgte Trondheim kommune aksjer i Helseplattformen AS til andre kommuner for 0,4 millioner kroner. Det ble solgt 428 aksjer i Helseplattformen AS, i henhold til inngått avtale i 2023. Aksjene ble solgt til pålydende og salgsinntekten ble ført i investeringsregnskapet. Samlet er det solgt 1707 aksjer innen utgangen av 2023.

Videre ble kommunens aksjer i Proventure seed AS solgt etter at de først ble nedskrevet fra 1,7 millioner kr til en bagatellmessig verdi i henhold til en avtale mellom aksjonærene i selskapet. I tillegg ble i henhold til samme avtale et utlån på 0,8 millioner kr fra Trondheim kommune til Proventure seed AS først nedskrevet til en bagatellmessig verdi og deretter innfridd.

Note 16 - Ytelse til ledende personer

Utbetalte ytelser til ledende personer i 2023:

Navn	Lønn	Annen godtgjørelse	Sum
Ordfører Rita Ottervik	1 165 836 kr	5 199 kr	1 171 035 kr
Ordfører Kent Ranum	222 629 kr	1 301 kr	223 930 kr
Kommunaldirektør Morten Wolden	1 773 381 kr	6 335 kr	1 779 716 kr

Note 17 - Godtgjørelse til revisor

Godtgjørelse til revisor fordelt på revisjon og rådgiving

Trondheim kommunerevisjon er organisert som egen enhet under Bystyret. Revisjon omfatter regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon, eierskapskontroll og diverse attestasjonsoppdrag.

Godtgjørelse til revisor i 2023:

Tekst	Godtgjørelse
Revisjon	16,8
Rådgivning	0,0
Totalt	16,8

Utover veiledning i de lovbestemte oppgavene har kommunerevisjonen ikke utført direkte rådgivningsoppdrag overfor kommunen.

Note 18 - Vesentlige overføringer mottatt til finansiering av investeringer

Prosjekt	Tilskuddsgiver	Inntektsførte tilskudd i millioner kroner
Investeringstilskudd erstatningsboliger	Husbanken	5,4
Investeringstilskudd Trondheim rehabiliteringssenter	Husbanken	151,8
Brundalen skole, kunstgress	Refusjon fra fylkeskommuner	0,3
Investeringstilskudd Stavne Aktivitetssenter	Husbanken	61,0
Utbyggingsprosjekter - refusjon offentlig infrastruktur	Refusjon fra andre (private utbyggere)	34,9
Miljøpakken	Refusjon fra fylkeskommunen	26,9
Miljøpakken	Refusjon fra staten, bompenger	207,7
Digi-barnevern	Refusjon fra andre kommuner	8,2
Digi-barnevern	Refusjon fra staten	7,5

Investeringstilskudd Granåsen skisenter	Tilskudd fra staten	61,4
Spillemidler, kommunale anlegg	Refusjon fra fylkeskommuner	16,0
Munkholmen, ny vannforsyning	Statsbygg	5,3
Klimatilskudd Nidarvoll skole	Enova og Miljødirektoratet	5,0
Klimatilskudd Trondheim rehabiliteringssenter	Enova og Miljødirektoratet	2,8
Buranbanen aktivitetspark	Miljødirektoratet	2,4
Produksjonskjøkkenet	Miljødirektoratet	0,7

Note 19 - Usikre forpliktelser og hendelser etter balansedagen

Usikre forpliktelser

Usikre forpliktelser er ensidige forpliktelser knyttet til kommunal aktivitet der både oppgjørstidspunkt, beløpets størrelse og om forpliktelsen faktisk vil komme til oppgjør, kan være usikkert. Slike forpliktelser skal regnskapsføres når det er rimelig sikkert at transaksjonen vil bli gjennomført. Rimelig sikkert er definert som mer enn 90% sannsynlighet for at forpliktelsen kommer til oppgjør.

Vi har identifisert og regnskapsført en usikker forpliktelse:

Trondheim kommune har sammen med Helse Midt-Norge en forpliktelse til å dekke kostnadene som er oppstått i Helseplattformen AS knyttet til løpende drift i en fase der man bygger opp selskapet. Vi vurderer det som svært sannsynlig at det foreligger en forpliktelse knyttet til 2023 som vi må innfri. Kostnaden er budsjettet, men størrelsen på forpliktelsen er ved regnskapsavleggelsen ikke klargjort. Vi har estimert beløpet til kr 10 mill., og anordnet (utgiftsført) beløpet i 2023. Noen av de kalkulerte, ufordelte kostnadene kan muligens håndteres innenfor de budsjetttrammene selskapet har. For mer detaljer se årsrapporten, avsnittet om Helseplattformen i kapitlet om helse og velferd.

Betingede eiendeler

Betingede eiendeler er mulige økonomiske rettigheter på et framtidig oppgjørstidspunkt, avhengig av at bestemte hendelser inntreffer. Betingede eiendeler skal ikke regnskapsføres.

Hendelser etter balansedagen

Hendelser etter balansedagen er hendelser, til gunst eller ugunst for kommunen, som finner sted mellom balansedagen (31.12) og det tidspunktet årsregnskapet avlegges. Hendelser som gir informasjon om årsregnskapet skal regnskapsføres og informeres om etter nærmere angitte betingelser. Trondheim kommune har ingen hendelser etter balansedagen av en slik karakter.

Note 20 - Spesifikasjon av uvanlige og vesentlige poster

Kommunene fikk høyere skattevekst enn anslått i 2023. Samlet ble kommunenes skatteinntekter 9,7 milliarder kroner høyere enn anslaget i nasjonalbudsjettet for 2023. Trondheim kommune har, i likhet med andre kommuner, hatt høyere skatteinntekter enn budsjettet i 2023. Anslaget på kommunens skatteinntekter ble revidert i andre økonomirapport. Trondheim kommune fikk totalt 8,15 milliarder kroner i skatt på inntekt og formue i 2023. Skatteinntektene ble 513 millioner kroner høyere enn opprinnelig budsjett, og 76 millioner kroner høyere enn revidert budsjett.

Note 21 - Trondheim kommunes kraftfond (TKK)

TKKs resultat etter kostnader i 2023 ble 538 millioner kroner, 221 millioner kroner over budsjett. Det foreslås som en årsoppgjørdisposisjon i regnskapet at 33 millioner kroner avsettes til kommunens disposisjonsfond, til bruk i 2024. 32 millioner kroner som egenkapital i finansieringen av kommunens realinvesteringer og 1 million kroner til Kollektivfondet og Kulturfondet. Resten av TKKs resultat, 505 millioner kroner, avsettes til TKKs bufferfond. TKKs bufferfond er et disposisjonsfond (ubundet driftsfond) som inngår i TKKs balanse. Disponeringen av TKKs resultat er i henhold til kommunale regnskapsregler og bystyrets vedtak i oktober 2018 (PS 126/18).

TKKs realavkastning er gitt ved nominell avkastning, fratrullet driftskostnader og inflasjon (konsumprisindeksen, KPI). Det er et mål å opprettholde realverdien av TKKs samlede kapital over tid (summen av grunnkapital og bufferfond). TKKs kapital ved utgangen av 2023 er 7.974 millioner kroner, noe som er 273 millioner kroner lavere enn det som kreves for å opprettholde den realverdien TKK hadde ved etableringen i 2002.

Drifts- og balanseregnskapet

Driftsregnskapet

Poster	Regnskap 2023	Budsjett 2023	Regnskap 2022
Driftsinntekter		0,0	0,0
Driftsutgifter	-3,8	-4,0	-3,6
Driftsresultat	-3,8	-4,0	-3,6
Finansinntekter	541,6	320,8	44,8
Finansutgifter			
Netto finansposter	541,6	320,8	44,8
Årsoverskudd TKK	537,8	316,8	41,2

Avkastningen i TKK disponeres i henhold til punkt 1.6.2 i TKKs vedtekter. Faktisk og budsjettet disponering i 2023 fremgår av tabellen under.

Regnskap 2023 Budsjett 2023

Nominell avkastning	541,6	320,8
Driftsutgifter	-3,8	-4,0
Avsatt til disposisjonsfond, brukes i 2024	-33,2	-33,2
Avsatt til bufferfond TKK	-504,7	-283,6
Nominell avkastning TKK ift budsjett	220,9	

De tre underfondene TKK (summen av grunnkapital og bufferfond), Kulturfondet og Kollektivfondet forvaltes og rapporteres som én portefølje, jf. kapittel 1.1.3 i TKKs vedtekter. I henhold til vedtektene skal det gjøres en oppstilling av de ulike underfondenes balanseverdi og andel av årsresultatet (utbytte). Videre skal underfondenes balanseverdier ved utgangen av året måles mot målsatt verdi.

Disponering av nominell avkastning i TKK 2023

Nominell avkastning TKK (netto finansposter)	541,6
Driftsutgifter TKK	-3,8
Avsetning (tilførsel / uttak) til TKKs bufferfond	-504,7

Utbytte, for bruk i 2024

Til disposisjonsfond (kommunens realinvesteringer)	-31,9
Til disposisjonsfond (Kollektivfondet)	-0,6
Til disposisjonsfond (Kulturfondet)	-0,6

Balanseverdier og realverdi**Fondenes balanseverdi 31.12.2023 31.12.2022 Endring 2023**

Grunnkapital	6 633,9	6 633,9	0,0
Bufferfond	1 339,7	835,0	504,7
Sum	7 973,6	7 468,9	504,7
Økning anleggsmidler		0,0	0,0
Sum egenkapital	7 973,6	7 468,9	504,7

Fordelt på fondene:	2023	2022	
TKK	7 652,3	7 162,3	490,0
Kollektivfondet	161,4	154,1	7,3
Kulturfondet	159,8	152,5	7,3
Sum	7 973,6	7 468,9	504,7

I henhold til kollektiv- og kulturfondets vedtekter skal realverdien av disse opprettholdes. Den målsatte verdien er gitt ved verdien ved utgangen av 2017 tillagt KPI-veksten i årene etter. I perioden 2018 - 2023 har KPI- veksten vært 24,3 prosent (4,8 prosent i 2023). Kollektiv- og

kulturfondet har fått tildelt årlig avkastning lik endring i konsumprisindeksen, som forutsatt i vedtektene og ligger derfor på målsatt verdi ved utgangen av 2023. Underfondet TKK tilføres eller belastes det resterende (residualen), hvilket innebærer en mindreverdi på 273 millioner kroner ved utgangen av 2023. Mindreverdien ved utgangen av 2022 var 403 millioner kroner.

Delfond	Bokført verdi UB 2017	Målsatt verdi 2023	Bokført verdi UB 2023	Differanse
TKK	6 376	7 926	7 652	-273
Kollektivfondet	130	161	161	0
Kulturfondet	129	160	160	0
Sum	6 634	8 247	7 974	-273

TKK balanseregnskap totalt

Eiendeler	31.12.2023	31.12.2022
Aksjer TrønderEnergi konsern	531,9	531,9
Ansvarlig lån TKP	100,0	100,0
Sum anleggsmidler	631,9	631,9
Bankinnskudd	337,4	376,7
Obligasjoner laveste verdis prinsipp	2 979,9	2 990,3
Obligasjoner med kontantstrømsikring	2 283,0	2 167,0
Aksjefond	1 617,4	1 336,3
Påløpte renter	58,9	54,8
Eiendom	100,9	100,9
Hedgefond og Private Equity	25,2	21,1
Anordning utbytte Aberdeen	1,2	1,2
Sum omløpsmidler	7 403,9	7 048,3
Sum eiendeler	8 035,8	7 680,2

Gjeld og egenkapital	31.12.2023	31.12.2022
Kraftfondet	6 375,5	6 375,5
Kollektivfondet	129,9	129,9
Kulturfondet	128,5	128,5
Sum TKK grunnkapital	6 633,9	6 633,9
TKK bufferfond	1 339,7	835,0
Sum egenkapital	7 973,6	7 468,9
Mellomværende bykassen	3,7	3,5
Amortisering obligasjoner	23,3	9,7
Forvaltning av arv til kommunen	2,1	

Disponert avkastning til 3 underfond	33,2	198,1
Sum gjeld	62,2	211,3
Sum gjeld og egenkapital	8 035,8	7 680,2

Note 22 - Andre vesentlige forpliktelser

Denne noten synliggjør vesentlige framtidige forpliktelser pr. 31.12.23. Med vesentlig menes i denne sammenhengen beløp over 100 millioner kroner.

Forpliktelse - type	Ansvarlig område	Forpliktelse mill kr	Antall avtaler 31.12.	Varighet avtale
Private barnehager, tilskudd	Oppvekst og utdanning	852	120	I hht forskrift til Barnehageloven
Husleieavtaler	Eierskapsenheten	326	133	Fra 1-20 år
Avfallshåndtering - Trondheim renholdsverk AS	Byutvikling	285	1	Løpende til oppsigelse
Brann og redningstjenester - TBRT	Byutvikling	194	1	Løpende til oppsigelse
Fastleger og private fysioterapeuter med kommunale driftsavtaler	Helse- og velferd	200	297	Løpende til oppsigelse
Tjenester til brukerstyrt personlig assistanse	Helse- og velferd	261	190	Løpende
Kirkelig fellesråd, drifts- og investeringstilskudd	Kirke og gravlunder	216	1	I hht Kirkeloven

Note 23 - Interkommunalt samarbeid der Trondheim er vertskommune

Noten inneholder informasjon om økonomiske transaksjoner i interkommunalt samarbeid etter kommunelovens § 17-1, der Trondheim kommune er vertskommune for samarbeidet.

Samarbeid mot akutt forurensing i Sør-Trøndelagsregionen

Interkommunalt utvalg mot akutt forurensning (IUA), Sør-Trøndelag region er et samarbeid om beredskapen mot akutt forurensning (primært olje- og kjemikalieutslipp). I samarbeidet inngår til sammen 24 kommuner. Samarbeidet styrker kommunenes egen beredskap gjennom blant annet innkjøp av utstyr, kompetanseheving og planverk og kan ta en koordinerende rolle ved store hendelser som går ut over kommunens håndteringsevne.

Samarbeid mot akutt forurensing i Sør-Trøndelagsregionen

Overføring til samarbeidet fra Trondheim kommune	1,7
Overføring fra andre kommuner og stat	1,3
Samarbeidets egne inntekter	1,2
Samarbeidets totale inntekter	4,2
Samarbeidets driftsutgifter	4,2
Resultat av virksomheten	0,0

Trondheimsregionen

Trondheimsregionen er et samarbeidsorgan for Stjørdal, Malvik, Trondheim, Melhus, Skaun, Orkland, Midtre Gauldal og Indre Fosen kommuner, der Trondheim er vertskommune.

Medlemskommunene danner en felles bolig-, arbeids- og serviceregion. Hensikten med samarbeidet er å styrke Trondheimsregionen i en internasjonal konkurransesituasjon, slik at regionen i framtiden hevder seg i toppen innen forskning, utdanning og næringsliv.

Trondheimsregionen har som overordnet mål å øke regionens andel av landets verdiskaping.

Rita Ottervik (ordfører Trondheim) ble valgt som leder i 2019, Oddbjørn Bang i Orkland er nestleder. Bård Eidet er daglig leder. De tyngste sakene i Trondheimsregionen er Interkommunal arealplan (IKAP) og regional strategisk næringsplan. Det arbeides også med profilering/omdømmebygging og samferdsel.

Trondheimsregionen

Overføring til samarbeidet fra Trondheim kommune	3,6
Overføring fra andre kommuner, fylkeskommune og stat	4,7
Samarbeidets egne inntekter, fra fond 2022	0,1
Samarbeidets totale inntekter	8,4
Samarbeidets driftsutgifter	5,7
Resultat av virksomheten, til fond	2,7

Øyeblikkelig hjelp døgnopphold (ØHD)

Avdeling kommunal akutt er et samarbeid mellom Malvik, Melhus, Midtre Gauldal og Trondheim kommune. Avdelingen er lokalisert ved Øya helsehus som har nærhet til St. Olav hospital.

Tilbudet er for pasienter over 18 år, som legges inn fra hjemmet med et avklart sykdomsbilde, ikke ved livstruende sykdom. Pasienter legges inn via fastlege, legevakt eller akuttmottak.

Opphold ved kommunal akutt døgnenhet varer inntil 72 timer.

Overføring til samarbeidet fra Trondheim kommune	48,8
Overføring fra andre kommuner	6,5
Samarbeidets egne inntekter	0,0
Samarbeidets totale inntekter	55,3
Samarbeidets driftsutgifter	39,9
Resultat av virksomheten	15,4

Trondheim interkommunale legevakt

Kommunene Malvik, Melhus, Midtre Gauldal og Trondheim har gått sammen om felles legevaktstilbud med Trondheim som vertskommune. Legevakta er lokalisert i Mauritz Hansens gate ved Øya Helsehus og ble kommunal enhet i 2009. Enheten tilbyr øyeblikkelig hjelp ved sykdom/skade for nærmere 250.000 innbyggere i de fire kommunene, samt rådgivning på telefon fra spesialsykepleiere. Enheten har også legevaktbil med kvalifisert ambulansesjåfør og lege. På kveld og helg ruller fastleger fra alle kommuner på vaktene.

Overføring til samarbeidet fra Trondheim kommune	94,4
Overføring fra andre kommuner	17,1
Samarbeidets egne inntekter	17,2
Samarbeidets totale inntekter	128,7
Samarbeidets driftsutgifter	142,1
Resultat av virksomheten	-13,4

Trondheimsregionens friluftsråd

Trondheimsregionens friluftsråd er et interkommunalt samarbeidsorgan bestående av Malvik, Melhus, Skaun, Selbu og Trondheim kommune. Rådets oppgave er i samarbeid med fylkeskommune, kommuner og andre interesserte å virke for sikring, tilrettelegging og drift av områder for friluftsliv, samt å skape større forståelse for friluftsområdenes betydning, bedre friluftskultur og utbredelse av friluftsliv.

Trondheimregionens friluftsråd	
Overføring til samarbeidet fra Trondheim kommune	1,0
Overføring fra andre kommuner	0,2
Samarbeidets egne inntekter	2,9
Samarbeidets totale inntekter	4,1
Samarbeidets driftsutgifter	4,1
Resultat av virksomheten	0,0

Note 24 - Interkommunale selskaper

Med interkommunalt selskap menes et selskap hvor alle deltakerne er kommuner, fylkeskommuner eller interkommunale selskaper. Deltakerkommunene har ubegrenset ansvar for en prosent- eller brøkdel av selskapets forpliktelser, slik at delene til sammen skal utgjøre selskapets samlede forpliktelser. Hovedregelen er at deltakerkommunene har ansvar for selskapets forpliktelser i henhold til eierandel.

Trondheim kommune har eierandeler i følgende selskaper etter lov om interkommunale selskaper.

Trondheim Havn IKS

Trondheim Havn var opprinnelig en kommunal havn med regnskap adskilt fra kommunens ordinære regnskap iht. havnelovens bestemmelser, men er fra 1.1.2006 organisert som et IKS etter lov om interkommunale selskaper. Eierandelene ble endret i forbindelse med at Hitra kommune gikk inn som deltaker fra 1.1.2023.

Eierandel 74,7%

Trøndelag brann- og redningstjeneste IKS

Trøndelag brann- og redningstjeneste IKS ble etablert 1.1.2008, og er den lokale faginstans for brannvern.

Eierandel 85,8%

Midt-Norge 110-Sentralen IKS

Midt-Norge 110-sentral IKS er fra og med 01.01.2016 opprettet i medhold av lov om interkommunale selskaper. Midt-Norge 110-sentral har det regionale ansvar for nødmelding på brann, redning og akutt forurensning i regionen.

Eierandel 43,5%

Del 2 - Konsolidert årsregnskap - Trondheim kommune

1 Økonomisk oversikt etter art, drift

Alle tall i millioner kroner		Note	Konsolidert regnskap 2023	Konsolidert regnskap 2022
Driftsinntekter				
Rammetilskudd			-4 893	-4 317
Inntekts- og formuesskatt			-8 151	-8 418
Eiendomsskatt			-908	-810
Andre skatteinntekter			-1	0
Andre overføringer og tilskudd fra staten			-713	-552
Overføringer og tilskudd fra andre			-2 256	-2 049
Brukerbetalinger			-683	-695
Salgs- og leieinntekter			-1 914	-1 750
Sum driftsinntekter			-19 518	-18 592
Driftsutgifter				
Lønnsutgifter			8 915	8 310
Sosiale utgifter	4		2 302	2 205
Kjøp av varer og tjenester			5 665	5 052
Overføringer og tilskudd til andre			1 443	1 388
Avskrivninger	2		1 041	944
Sum driftsutgifter			19 366	17 901
Brutto driftsresultat			-152	-691

Finansinntekter/Finansutgifter			
Renteinntekter		-501	-324
Utbytter		-42	-42
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler		-272	148
Renteutgifter		770	460
Avdrag på lån		944	1 065
Netto finansutgifter		899	1 307

Motpost avskrivninger	2	-1 041	-944
Netto driftsresultat		-295	-328

Disponering eller dekning av netto driftsresultat:	5		
Overføring til investering		223	198
Avsetninger til bundne driftsfond		215	220
Bruk av bundne driftsfond		-272	-298
Avsetninger til disposisjonsfond		660	899
Bruk av disposisjonsfond		-532	-691
Dekning av tidligere års merforbruk		0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat		295	328

Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)		0	0
Kontrollsum art 980 Regnskapsmessig merforbruk		0	0

2 Bevilgningsoversikt investering

Alle tall i millioner kroner		Note	Konsolidert regnskap 2023	Konsolidert regnskap 2022
Investeringsutgifter				
Investeringer i varige driftsmidler	2		3 329	2 507
Tilskudd til andres investeringer			76	29
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	3		76	59
Utlån av egne midler			0	20
Avdrag på lån			0	0
Sum investeringsutgifter			3 481	2 615

Investeringsinntekter				
Kompensasjon for merverdiavgift			-484	-335
Tilskudd fra andre			-676	-320
Salg av varige driftsmidler			-142	-196
Salg av finansielle anleggsmidler			0	-2
Utdeling fra selskaper			0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler			-68	0
Bruk av lån			-1 846	-1 571
Sum investeringsinntekter			-3 215	-2 424

Videreutlån				
Videreutlån			718	615,0
Bruk av lån til videreutlån			-525	-576,0
Avdrag på lån til videreutlån			325	92,0
Mottatte avdrag på videreutlån			-440	-204,0
Netto utgifter videreutlån			78	-73

Overføring fra drift og netto avsetninger	5		
Overføring fra drift og netto avsetninger		-223	-197,5
Netto avsetninger til eller bruk av bundne investeringsfond		-119	76,1
Netto avsetninger til eller bruk av ubundet investeringsfond		-1	2,7
Dekning av tidligere års udekket beløp			0,0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger		-343	-119

Fremført til inndeckning i senere år (udekket beløp)		0	0
Kontrollsum art 980 Regnskapsmessig merforbruk		0	0

3 Balanseregnskapet

	Konsolidert regnskap		
Alle tall i millioner kroner	Note	2023	2022
EIENDELER			
Anleggsmidler			
Varige driftsmidler			
Faste eiendommer og anlegg		32 933	29 814
Utstyr, maskiner og transportmidler		1 936	2 519
Finansielle anleggsmidler			
Aksjer og andeler (eiendeler)	3	2 271	2 197
Obligasjoner (eiendeler)		0	0
Utlån		3 457	3 247
Immaterielle eiendeler		0	0
Pensjonsmidler	4	19 575	18 639
Sum anleggsmidler		60 172	56 417
Omløpsmidler			
Bankinnskudd og kontanter		1 986	2 764
Finansielle omløpsmidler			
Aksjer og andeler (omløpsmidler)	3	1 744	1 458
Obligasjoner (omløpsmidler)		5 263	5 158
Sertifikater		0	0
Derivater (omløpsmidler)		0	0
Kortsiktige fordringer			
Kundefordringer		664	657
Andre kortsiktige fordringer		815	708
Premieavvik (kortsiktige fordringer)	4	2 335	1 472
Sum omløpsmidler		12 807	12 217
Sum eiendeler		72 979	68 633

EGENKAPITAL OG GJELD			
Egenkapital			
Egenkapital drift			
Disposisjonsfond	5	-2 997	-2 869
Bundne driftsfond	5	-421	-477
Merforbruk i driftsregnskapet		0	0
Egenkapital investering			
Ubundet investeringsfond	5	-6 026	-6 027
Bundne investeringsfond	5	-179	-299
Udekket beløp i investeringsregnskapet		0	0
Annen egenkapital			
Kapitalkonto		-18 189	-17 750
Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen drift		0	0
Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen investering		211	211
Sum egenkapital		-27 601	-27 210
Langsiktig gjeld			
Lån			
Gjeld til kredittinstitusjoner		-14 421	-13 291
Obligasjonslån		-6 300	-5 500
Sertifikatlån		-1 545	-2 293
Pensjonsforpliktelse	4	-20 174	-17 959
Sum langsiktig gjeld		-42 440	-39 044
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		-1 402	-665
Likviditetslån		0	0
Derivater (kortsiktig gjeld)		0	0
Annen kortsiktig gjeld		-1 536	-1 715
Premieavvik (kortsiktige gjeld)		0	0
Sum kortsiktig gjeld		-2 938	-2 379
Sum egenkapital og gjeld		-72 979	-68 633

MEMORIAKONTI			
Ubrukte lånemidler			428
Andre memoriakonti			28 199
Motkonto for memoriakontiene			-28 626
Sum memoriakonti		0	0

Sum balanse		0	0
-------------	--	---	---

4 Noter til regnskapet

Alle tall oppgitt i millioner hvis ikke annet er oppgitt

Note 0.1 Formål

Formålet med konsolidert regnskap er å utarbeide et samlet regnskap for kommunen som juridisk enhet. Det konsoliderte årsregnskapet skal vise kommunen eller fylkeskommunen som én økonomisk enhet, uavhengig av organisering.

Et konsolidert årsregnskap skal gi kommunestyret eller fylkestinget oversikt over kommunens samlede økonomi og ressursbruk.

Utarbeidelsen av det konsoliderte regnskapet er hjemlet i kommuneloven § 14-6.

Note 0.2 Regnskapsprinsipper for konsolidert regnskap

Det konsoliderte regnskapet utarbeides ved å slå sammen årsregnskapene til de enhetene som skal inngå.

Transaksjonene og mellomværendene mellom enhetene skal elimineres, men bare så langt det følger av god kommunal regnskapsskikk. Det skal ikke gjennomføres egen årsavslutning for konsolidert regnskap.

Transaksjoner og mellomværender mellom regnskapsenheter som er en del av kommunen som juridisk enhet, skal som hovedregel ikke være med i det konsoliderte årsregnskapet.

Interkommunalt politisk råd og kommunalt oppgavefelleskap som ikke er eget rettssubjekt og som fører eget regnskap, kan utelates fra konsolideringen hvis dette ikke har betydning for vurderingen av kommunens økonomiske utvikling og stilling.

Note 0.3 Enheter som er med i konsolidert regnskap

Disse enhetene er med:

- **Trondheim kommune** leverer pålagt tjenestetilbud og andre tjenester til innbyggerne i Trondheim kommune innen oppvekst og utdanning, kultur og idrett, helse og velferd, byutvikling, næring, samferdsel, klima og miljø.
- **Stavne Arbeid Trondheim KF** er et kommunalt foretak som hjelper jobbsøkere ut i arbeid gjennom karriereveiledning, opplæring og arbeidspraksis i samarbeid med næringslivet, med sikte på å tilbakeføre dem til et aktivt arbeid i ordinært arbeidsmarked, på oppdrag fra NAV
- **Stavne Inkludering Trondheim KF** er et kommunalt foretak som tilrettelegger arbeid for personer med nedsatt arbeidsevne/ arbeidsfunksjon på oppdrag fra Trondheim kommune med sikte på å tilbakeføre dem til et aktivt arbeid i det ordinære arbeidsmarkedet.

Trondheim kommune er vertskommune for fem interkommunale samarbeid, der regnskapet føres som en del av Trondheim kommune sitt regnskap. Disse samarbeidene, som er nærmere omtalt i note 23 i kommuneregnskapet, er:

Samarbeid mot akutt forurensing i Sør-Trøndelagsregionen

- Trondheimsregionen
- Øyeblikkelig hjelp døgnopphold (ØHD)
- Vertskommune Legevakt
- Trondheimsregionens friluftsråd

Alle disse samarbeidene utgjør en svært liten del av den samlede økonomiske aktiviteten i kommunen.

Note 1 - Endring i arbeidskapital

Arbeidskapitalen er differansen mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld og er dermed et mål på kommunens evne til å innfri sine kortsiktige betalingsforpliktelser (likviditet). Alle inntekter (tilgang) og utgifter (bruk) påvirker arbeidskapitalen og skal derfor føres i drifts- eller investeringsregnskapet. Denne avstemmingen mellom arbeidskapitalen i balansen og summen av inntekter og utgifter i drifts- og investeringsregnskapet skal vise at dette er tilfelle.

Arbeidskapital, konsolidert regnskap

	31.12	1.1
Sum arbeidskapital i balansen	9 868,4	9 837,2
Endring arbeidskapital	31,2	
Endring ubrukte lånemidler	-79	
Endring i regnskapsprinsipper	0,0	
Sum endring for avstemming mot drifts- og investeringsregnskapet	-48,2	
Netto driftsresultat	295,1	
Netto utgifter investering	-343,3	
Sum endring for avstemming mot balansen	-48,2	
Avstemming mellom balansen og drifts- og investeringsregnskapet (*)	0,0	

Note 2 - Varige driftsmidler

Varige driftsmidler (anleggsmidler) er anskaffelser av investeringsmessig karakter som har en utnyttbar levetid på minst tre år og en kostpris på minst 100.000 kroner inklusive merverdiavgift. Anleggsmidler bokføres til anskaffelseskost.

Anleggsmidler skal ifølge regnskapsforskriftens § 3-4 avskrives. For anleggsmidler med begrenset utnyttbar levetid, reduseres de bokførte verdiene med avskrivning/nedskrivning etter de regler som gjelder for det aktuelle anleggsmiddel. Anlegg under utførelse avskrives ikke.

Avskrivningene påvirker ikke resultatet for kommunen da det også føres en motpost i driftsregnskapet. Avskrivningen skal skje med like store årlige beløp (lineærmetoden) over levetiden til anleggsmidlet. Avskrivningene skal starte senest året etter at anleggsmidlet er anskaffet eller tatt i bruk av virksomhetene. De ulike typer anlegg har ulik avskrivningstid:

Det er ikke inngått finansielle leieavtaler som skal aktiveres i noen grupper av anleggsmidler.

Type	Avskrivnings- lengde
224 IKT-utstyr og programvare, kontormaskiner o.l.	5 år
224 Inventar og innredning, større utstyr, verktøy og maskiner	10 år
224 Kjøretøy og lignende	10 år
224 Programvare	15 år
224 Anlegg under utførelse	Ingen avskrivning
227 Brannbiler o.a. større nyttekjøretøy, større anleggsmaskiner, båter og ferger, o.l.	20 år
227 Barnehagelokaler, skolelokaler, idrettshaller og idrettsanlegg, boliger og lokaler til bofellesskap, veger og parkeringsplasser, terminalbygg, kaier og kaianlegg, forbrenningsanlegg, renseanlegg, pumpestasjoner, høydebasseng og ledningsnett o.l.	40 år
227 Administrasjonslokaler, institusjonslokaler, kulturbygg, lagerbygg, brannstasjoner, o.l.	50 år
227 Tomter/kunst/anlegg under utførelse	Ingen avskrivning

Anleggsgruppe iht forskrift § 3-4	4+5 år	10 år	15 år	20 år	40 år	50 år	Ingen avskrivning
Bokført verdi per 1.1	325,3	479,7	4,0	814,8	17 691,1	4 990,2	8 028,2
Tilgang	121,5	49,5	368,7	-23,9	561,4	92,3	2 427,8
Avgang	0,0	3,7	2,0	0,0	23,7	0,0	0,0
Avskrivninger	70,8	119,9	25,1	54,0	624,4	147,1	0,0
Omgrupperinger	22,8	120,2	0,0	113,5	942,5	1 044,4	-2 243,3
Nedskrivninger/ reverserte nedskrivninger	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bokført verdi 31.12	398,8	525,8	345,6	850,4	18 546,9	5 979,8	8 212,7

Note 3 - Aksjer og andeler

Noten inneholder en oversikt over aksjer og andeler som er klassifisert som anleggsmidler fordi de er av strategisk eller annen ikke-finansiell karakter. Alle postene er vurdert som strategiske plasseringer som ikke er omsettelige i et regulert marked. Av denne grunn er ikke markedsverdier oppgitt i noten.

Selskapets navn	Antall	Pålydende	Andel	Bokført 31.12.2023	Bokført 31.12.2022
Trv Gruppen AS	34 831	1 000	100%	34,83	24,23
Trondheim Kino AS	20 000	1 000	100%	20,00	20,00
Leutenhaven AS	1 500	*	100%	4,85	4,85
Olavshallen AS	2 000	1 000	100%	2,00	2,00
Trondheim Parkering AS	35 000	1 000	100%	35,00	35,00
Labtjenester AS				0,00	0,00
Vistamar			100%	0,03	0,03
Trondheim Spektrum Eiendom AS	129 098	500	100%	62,72	62,72
Trøndelag Brann og Redningstjeneste IKS			82,3%	21,43	21,43
Trondheim Havn IKS			74,7%	0,00	0,00
Kunsthall Trondheim AS	190	1 000	63,3%	0,20	0,20
Prima AS	6	50 000	60,0%	0,30	0,30
Midt-Norge 110-sentral IKS			43,5%	0,00	0,00
Midtbyen Management AS	400	1 000	25,0%	0,30	0,30
Midt-Norsk Filmsenter AS	67	500	33,3%	0,03	0,03
Svenska Kommun Försäkrings AB	5 800		18,5%	17,88	17,05
Filminvest3 AS	200	1 000	16,7%	0,20	0,20
Trøndelag Teater AS	9	1 000	16,7%	0,01	0,01
Museene i Sør-Trøndelag AS	9 516	40	16,7%	0,34	0,34
TrønderEnergi AS, A-aksjer	1 131 587	437	9,0%	418,17	355,08
TrønderEnergi AS, C-aksjer	0			0,00	63,10
TrønderEnergi Vekst Holding AS	134 211			113,71	113,71
Oi! Trøndersk Mat og Drikke AS	30	5 000	6,3%	0,15	0,15
Naboer AB	200	85	5,9%	0,02	0,02
Proventure Seed AS	0	0	3,2%	0,00	1,73
Biblioteksentralen SA	111	300	2,9%	0,03	0,03
Visit Trondheim AS	75	1 000	8,5%	0,08	0,08

Selskapets navn	Antall	Pålydende	Andel	Bokført 31.12.2023	Bokført 31.12.2022
Midnor CNI AS	250	100	1,5%	0,03	0,03
Leiv Eriksson Nyskaping AS	14 969	0,2	1,5%	1,00	1,00
Helseplattformen AS	2 293	1 001	22,9%	2,30	4,00
Allskog BA				0,02	0,02
Nordalstunet borettslag	1	200	3,30%	0,00	0,00
Kommunekraft AS	1	1 000	0,30%	0,00	0,00
AS Bøndernes hus	1	50	0,0%	0,00	0,00
Klæbu næringsforum AS	20	1 000	20,0%	0,02	0,02
Trøndelag reiseliv AS	6	1 000	0,40%	0,01	0,01
Biblioteksentralen AL	1	300		0,00	0,00
Tanem kunstgressbane		50 000		0,05	0,05
Trondheim kommunale pensjonskasse				1 465,04	1 405,69
Kommunal Landspensjonskasse				61,60	57,26
TKP, Stavne inkludering og Stavne arbeid				1,30	0,92
Blakli borettslag				0,25	0,25
Nyhavna Utvikling			67,00%	6,70	6,70
Ski-VM Trondheim 2025			10,00%	0,01	0,01
SUM				2 269,29	2 198,55

Note 4 - Pensjoner

Pensjonsordningene i kommunen

Trondheim kommune har kollektive pensjonsforsikringer for sine ansatte i Trondheim kommunale pensjonskasse (TKP), Kommunal Landspensjonskasse (KLP) og Statens pensjonskasse (SPK).

Ansatte som er i kommunens tjeneste ved fylte 62 år har rett til avtalefestet pensjon (AFP) etter bestemte regler. AFP for 62-64 år er ikke fullt forsikringsmessig dekket, og det er heller ikke på annen måte samlet opp fond til dekning av framtidige AFP-pensjoner. Kommunen belastes for faktisk uttak. Pensjonsforpliktelse som vedrører kommunens egenandel for medarbeidere som tar ut AFP for årsklassene 65 - 66 år, er belastet ut fra antatte uttaksfrekvenser for de enkelte årsklassene.

Regnskapsføring av pensjon

Etter KRS nr 14 pk 3,5 bokstav j gis noteopplysninger om pensjon i samsvar med § 5-12 c. Forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetninger for kommuner mv. Opplysningene kan begrenses til å opplyse om samlet pensjonskostnad i regnskapet og årets pensjonspremier. Videre skal det minst opplyses om balanseførte pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser, herunder endring i disse størrelsene.

Pensjonsutgifter belastes i takt med at forsikringspremien bokføres. Etter § 3-5 i regnskaps- og budsjettforskriften skal driftsregnskapet i tillegg belastes med en pensjonskostnad kalkulert ut fra langsiktige forutsetninger om avkastning, lønnsvekst og G-regulering. Differansen mellom betalt pensjonspremie og beregnet pensjonskostnad betegnes premieavvik, og Trondheim kommune har valgt å inntekts- eller utgiftsføre premieavviket i driftsregnskapet med tilbakeføring over de neste syv årene (10 år på premieavvik fra 2012-2013 og 15 år for premieavvik oppstått t.o.m. 2011). Regnskaps- og budsjettforskriften sier at beregnede pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser skal oppføres i balansen som henholdsvis anleggsmidler og langsiktig gjeld.

I brev fra Kommunal- og distriktsdepartementet fra 27. april 2022 har de vurdert hvorvidt det skal beregnes arbeidsgiveravgift av netto pensjonsforpliktelse. Dersom pensjonsmidlene er større enn pensjonsforpliktelsene vil det ikke være noen underfinansiering som det kan knyttes fremtidig arbeidsgiveravgift til.

Spesifikasjon av pensjonskostnad og årets premieavvik	Totalt
Årets pensjonsopptjening, nåverdi	823,9
Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	685,4
- Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-725,6
Administrasjonskostnader	49,6
Netto pensjonskostnad (inkl. adm.)	833,3
Årets pensjonspremie	1 895,92
Årets premieavvik	-1 062,7
Sum amortisert premieavvik	306,6
Samlet pensjonskostnad	1 139,9

Premiefond	Totalt	
	TKP	KLP
Innestående på premiefond 01.01.	445,2	40,0
Tilført premiefondet i løpet av året,	7,7	11,2
Bruk av premiefondet i løpet av året,	-150,0	-15,8
Rente på premiefondsmidler	0,0	0,0
Innestående på premiefond 31.12.	302,9	35,4

Pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser	Totalt	
	Beløp	Arbeidsgiveravgift
Brutto påløpte pensjonsforpliktelser pr. 01.01	-17 959,4	
Brutto påløpte pensjonsforpliktelser pr. 31.12.	-20 068,0	-2 539,3
Arbeidsgiveravgift av netto pensjonsforpliktelser	-106,7	
Brutto påløpte pensjonsforpliktelser pr. 31.12.	-20 174,7	
Pensjonsmidler pr 01.01	18 638,4	
Pensjonsmidler pr. 31.12.	19 575,4	2 432,9

Estimatavvik og planendringer	Totalt	
	Pensjonsmidler	Pensjonsforpliktelser
	Beløp	Beløp
Estimatavvik 31.12.	0,0	0,0
Virkningen av planendringer	0,0	0,0

Note 5 - Avsetninger og bruk av avsetninger

Tabellen viser inntekter som er avsatt til og brukt av bundne fond. Bundne fond gjelder inntekter som er øremerket et bestemt formål fra giver.

Bundne driftsfond:	Bokført verdi 01.01.	Bokført verdi 31.12.
Bundne driftsfond	189	177
Selvkostfond	141	95
Deponianlegg Heggstadmoen	15	15
Tilskudd til etablering før 2020	52	48
Vedlikeholdsfond, Øya helsehus	22	24
Avsatt fra boligtilskudd	35	39
Andre bundne driftsfond, bykassen	15	16
Bundne fond, Stavne Arbeid KF	5	5
Bundne fond, Stavne Inkludering KF	1	0
Bundne investeringsfond:		
Bundet investeringsfond utlån	44	3
Ekstraordinære avdrag videreutlån	248	171
Andre bundne investeringsfond	6	5
Disposisjonsfond, totalt	2 869	2 997
Ubundne investeringsfond, totalt	6 027	6 026

Del 3 - Revisors beretning

Bystyret

Uavhengig revisors beretning for 2023

Uttalelse om årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Trondheim kommune som viser et netto driftsresultat på 297 millioner kroner i kommunekassen, og et netto driftsresultat i det konsoliderte årsregnskapet på 295 millioner kroner. Årsregnskapet består av:

- kommunekassens årsregnskap, som består av balanse per 31. desember 2023, bevilgningsoversikter drift og investering, økonomisk oversikt drift og oversikt over samlet budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, og
- konsolidert årsregnskap som består av balanse per 31. desember 2023, driftsregnskap, investeringsregnskap, for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og noter.

Etter vår mening:

- oppfyller kommunekassens årsregnskap gjeldende lovkrav og gir i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av kommunekassens finansielle stilling per 31. desember 2023, og av resultatet for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med kommunelovens regler og god kommunal regnskapsskikk i Norge.
- oppfyller det konsoliderte årsregnskapet gjeldende lovkrav og gir i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til Trondheim kommune som økonomisk enhet per 31. desember 2023, og av resultatet for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med kommunelovens regler og god kommunal regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift, god kommunal revisjonsskikk i Norge og International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av kommunen i samsvar med kravene i relevante lover og forskrifter i Norge, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Årsberetningen og annen øvrig informasjon

Kommunedirektøren er ansvarlig for informasjonen i årsberetningen og den øvrige informasjonen som er publisert sammen med årsregnskapet. Øvrig informasjon omfatter den lovbestemte årsberetningen, kommunens finansrapport og øvrig informasjon. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker ikke informasjonen i årsberetningen, finansrapport eller annen øvrig informasjon.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese årsberetningen, finansrapporten og annen øvrig informasjon. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom årsberetningen, finansrapporten, annen øvrig informasjon og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i årsberetningen, finansrapport og annen øvrig informasjon ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom årsberetningen, finansrapporten eller annen øvrig informasjon fremstår som vesentlig feil. Vi uttaler oss om årsberetningen, finansrapporten og annen øvrig informasjon og har ingenting å rapportere i så henseende.

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at årsberetningen

- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav og
- at opplysningene om økonomi i årsberetningen stemmer overens med årsregnskapet.

Vi henviser for øvrig til avsnittet «Uttalelse om redegjørelse for vesentlige budsjettavvik» under uttalelse om øvrige lovmessige krav.

Kommunedirektørens ansvar for årsregnskapet

Kommunedirektøren er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir en dekkende fremstilling i samsvar med kommunelovens bestemmelser og god kommunal regnskapsskikk i Norge. Kommunedirektøren er også ansvarlig for slik intern kontroll som vedkommende finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av intern kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av kommunens interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av kommunedirektøren er rimelige.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir en dekkende fremstilling.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til regnskapsenheter som inngår i konsolidert årsregnskap for å kunne gi uttrykk for en mening om det konsoliderte årsregnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre revisjonen av det konsoliderte årsregnskapet. Vi har eneansvar for vår konklusjon om det konsoliderte årsregnskapet.

Vi kommuniserer med kontrollutvalget og kommunedirektøren blant annet om det planlagte innholdet i og tidspunkt for revisjonsarbeidet og eventuelle vesentlige funn i revisjonen, herunder vesentlige svakheter i intern kontroll som vi avdekker gjennom revisjonen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000, mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av kommunens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Uttalelse om redegjørelse for vesentlige budsjettavvik

Vi har utført et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet, i forbindelse med Trondheim kommunes redegjørelse for vesentlige budsjettavvik, enten det skyldes beløpsmessige avvik eller avvik fra kommunestyrets premisser for bruken av bevilgningene.

Kommunedirektørens ansvar for å redegjøre for budsjettavvik

Kommunedirektøren er ansvarlig for å etablere administrative rutiner som sørger for at det utarbeides og iverksettes rutiner som sikrer at alle vesentlige budsjettavvik identifiseres og

beskrives. Dette gjelder både beløpsmessige rammer og vedtatte premisser for bruken av bevilgningene. I årsberetningen skal kommunedirektøren redegjøre for vesentlige beløpsmessige avvik mellom årsbudsjettet og årsregnskapet, og vesentlige avvik fra kommunestyrets premisser for bruken av bevilgningene.

Våre oppgaver og plikter

Vår oppgave er å se etter om årsberetningen gir dekkende opplysninger om vesentlige beløpsmessige avvik fra årsbudsjettet og vesentlige avvik fra bystyrets premisser for bruken av bevilgningene. Vi skal avgi en uttalelse om årsberetningen på grunnlag av bevisene vi har hentet inn. Vi har utført vårt attestasjonsoppdrag med moderat sikkerhet i samsvar med kommunelovens regler og RSK 302 Forenklet etterlevelseskontroll av vesentlige budsjettavvik. Standarden krever at vi planlegger og gjennomfører oppdraget for å oppnå moderat sikkerhet for hvorvidt det foreligger dekkende opplysninger om vesentlige budsjettavvik i årsberetningen

Utføring av et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet i henhold til RSK 302, innebærer å utføre handlinger for å innhente bevis for om det foreligger avvik fra budsjettvedtak, både beløpsmessige avvik og avvik fra bystyrets premisser for bruken av bevilgningene, og om det i årsberetningen er gitt dekkende opplysninger om årsakene til avvikene. Typen, tidspunktet for og omfanget av de valgte handlingene er gjenstand for revisors skjønn. Moderat sikkerhet har klart lavere sikkerhetsgrad enn betryggende sikkerhet, og vi gir derfor ikke uttrykk for samme nivå av sikkerhet som i konklusjon om årsregnskapet i revisjonsberetningen. Vi mener at vi har innhentet tilstrekkelig og hensiktsmessig bevis som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon

Basert på de utførte handlingene og innhentede bevis er vi ikke blitt kjent med forhold som gir grunn til å tro at årsberetningen ikke gir dekkende opplysninger om vesentlige budsjettavvik.

Trondheim, den 11.april 2024

Per Olav Nilsen
revisjonsdirektør

Svein Kato Isaksen
fagansvarlig regnskapsrevisjon/ statsautorisert
revisor

Dette er et digitalt dokument og har derfor ingen signatur

Kopi til:

Kontrollutvalget
Regnskapstjenesten
Økonomi- og finansdirektøren
Kommunedirektøren

Trondheim kommune
Kommunedirektøren
Postboks 2300 Torgarden
7004 Trondheim

www.trondheim.kommune.no

12. april 2024
Layout Geir Hageskal, Kommunikasjonsenheten
Forsidefoto: Mostphotos

